

PH U THU T GI I ÉP T Y TRONG LAO C T S NG NG C

Mã s : IV-9

I. I C NG

- C t s ng ng c có 12 t s ng, liên quan nhi u n ph i, màng ph i, trung th t.

- Lao c t s ng ng c th ng g p h n các n i khác c a c t s ng.

- Trên lâm sàng ít g p lao c t s ng ng c cao (D1-D4) b m t v ng c t s ng, m c dù có tri u ch ng ép t y; ph u thu t d n l u áp xe, n o viêm thân t s ng n thu n ho c b ng n i soi qua khoang l ng ng c c ng th ng t hi u qu t t.

- Ph u thu t k t h p x ng, n p vít ch nh hình lao c t s ng vùng c - ng c là ph u thu t khó, c n c th c hi n t i các trung tâm ch nh hình có thi t b và kinh nghi m.

- Ph u thu t ch nh hình c t s ng ng c th p thu n l i h n do có các ng vào r ng rãi:

+ Có th m l ng ng c d n d p lao, ghép x ng, t n p c nh.

+ Có th ti n hành ch nh hình c t s ng b ng hai ng m riêng bi t trong cùng m t l n ph u thu t: m phía tr c d n d p lao, ch nh gù, ghép x ng, n p vít; m phía sau c nh c t s ng b ng h th ng n p vít qua cu ng cung.

+ Hi n nay nhi u ph u thu t viên có kinh nghi m ti n hành ph u thu t lo i này b ng m t ng m phía sau, có th c t qua kh p s n - m m ngang ti n hành gi i ép t y, ghép x ng, t n p phía tr c, r i t n p vít qua cu ng cung phía sau.

- Ph u thu t gi i ép t y s ng phía sau (laminectomie) hi n ít c áp d ng trong i u tr lao c t s ng ép t y.

- M t s tr ng h p m áp xe do lao c t s ng ng c v vào khoang màng ph i (kho ng 10% s ca lao c t s ng ng c) gây ra m màng ph i, ho c v vào nhu mô ph i, ph u thu t không n thu n là gi i ép t y mà có th c n làm thêm ph u thu t bóc v màng ph i ho c x lý t n th ng v vào nhu mô ph i (th ng là bã u ã c khu trú l i).

- Trên th c t lâm sàng không ít tr ng h p c n cân nh c v ch nh ph u thu t khi áp d ng cho các i t ng ng i b nh có m t ho c nhi u các y u t sau: th tr ng y u, ng i cao tu i, tr nh tu i, t n th ng lao ph i h p, nh t là lao ph i ch a i u tr n nh, lao/HIV, ph n mang thai, v.v.. ho c ng i có hoàn c nh c bi t, không th l u gi lâu ngày t i b nh vi n, v i i t ng này c n ph u thu t s m lo i b lao là chính r i dùng thu c ch ng lao y , tích c c, úng quy nh.

- Nhân ây c n nói thêm v m t nguy c có th g p là tình tr ng kháng thu c lao c a ng i b nh, ho c m t s ít ng i có bi u hi n đ ng r t n ng v i các lo i thu c ch ng lao hi n có; i u tr g p nhi u khó kh n, sau ph u thu t tình tr ng rò m kéo dài, dai d ng nhi u n m.

- Mô t k thu t vào c t s ng ng c b ng ng m phía tr c qua khoang màng ph i tìm, n o vét l y b t n th ng lao, gi i phóng t y s ng b chèn ép.

II. CH NH

T n th ng lao c t s ng ng c có áp xe, x ng ch t, chèn ép t y, gù nh (sagital index < 20), không có m t v ng c t s ng.

III. CH NG CH NH

Ng i b nh có các r i lo n v hô h p, tim m ch c p, r i lo n ch c n ng ông ch y máu, có các b nh m n tính kèm theo nh suy tim, suy gan, suy th n.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Ph u thu t viên n m v ng k thu t m c t s ng, m l ng ng c, x lý tai bi n trong và sau ph u thu t.

- Gây mê viên: gây mê n i khí qu n có kinh nghi m, theo dõi ch t ch , t m ng i b nh trong và sau ph u thu t.

2. D ng c

B d ng c ph u thu t ng c.

3. Ng i b nh

c gi i thích k v cu c ph u thu t và tình hình b nh t t, kh n ng h i ph c t n th ng.

4. H s b nh án

- y theo qui nh: th t c hành chính, gi y cam oan ch p nh n ph u thu t, th thu t và gây mê h i s c.

- Ghi nh n xét tr c m v tình tr ng ng i b nh, m c ép t y.

- Các xét nghi m v máu, n c ti u, i n tim, siêu âm, trong gi i h n cho phép ph u thu t.

- Xquang c t s ng ng c th ng, nghiêng th ng quy và ch p c t l p vi tính ho c ch p c ng h ng t c t s ng.

- Xquang ph i th ng quy.

- i u tr b ng thu c ch ng lao tr c ph u thu t ít nh t 2 tu n.

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. T th

Ng i b nh n m nghiêng 90 , th ng là nghiêng ph i, có m t g i n gi a thành ng c trái và bàn m các khe s n bên m c giãn ra h n.

2. Vô c m

Gây mê n i khí qu n.

3. K thu t

- Sát trùng r ng rãi vùng m b ng dung d ch betadine.
- ng r ch: tùy v trí t n th ng cao hay th p có ng vào thích h p, n u t n th ng t D2 n D6 thì nên vào khoang l ng ng c qua khe s n 4-5; t n th ng t D7 n D11 thì nên qua khe s n 7-8.
- R ch da 8-10 cm, song song v i k s n.
- C t các c b ng dao i n.
- C t c gian s n theo ng b trên c a x ng s n.
- Th n tr ng r ch lá thành màng ph i, tránh gây rách nhi u màng ph i t ng, ki m tra xem ph i có dính vào thành ng c hay không, n u có c n g dính t m , b c l hoàn toàn và rõ ràng vùng c t s ng b t n th ng - ây là m t thì quan tr ng c n l u ý.
- Banh r ng v t m b ng Finochietto.
- Vén và è ph i v phía trung th t tr c.
- Ki m soát t t t nh m ch ch trên, Azygott khi thao tác vùng nh ph i.
- Ki m tra ánh giá t n th ng c t s ng, tìm i m thu n l i m bao áp xe, c g ng tránh các m ch liên s n; n u có ch y máu ng m ch liên s n thì k p t ho c khâu bu c l i.
- Hút h t m và t ch c viêm lao, bã u, l y h t các m nh x ng ch t, a m b h ng, n o s ch lòng , lau r a b ng n c ô xy già và betadine, c m máu k vùng m .
- L y t ch c t n th ng làm xét nghi m mô b nh, l y m nuôi c y tìm vi khu n và làm kháng sinh .
- t hai ng d n l u vào lòng áp xe (ngoài khoang màng ph i) b m r a, khâu ph c h i thành áp xe, ng d n l u 7-10 ngày.
- R a s ch khoang màng ph i b ng n c mu i sinh lý.
- t l ng d n l u khoang màng ph i, ng d n l u 1-2 ngày.
- Ki m tra an toàn vùng ph u thu t.
- óng thành ng c theo các l p gi i ph u.

VI. THEO DÕI VÀ X LÝ TẠI BI N

1. Theo dõi (l u ý c bi t v i ng i cao tu i).

- M ch, huy t áp, nhi t , nh p th .
- Ch y máu vùng m .
- B i nhi m viêm ph i, viêm ng ti t ni u.
- Loét vùng cùng c t do t è (do b nh nhân li t, n m lâu).
- Th tr ng suy ki t.

2. X lý

- N u có ch y máu vùng m c n m v t m c m máu.
- Kháng sinh phù h p ch ng b i nhi m viêm ph i, viêm ng ti t ni u, có th ph i b m r a bàng quang khi c n.
- T ng c ng dinh d ng và s c kháng.
- Xoa bóp c th các i m t è nhi u, v n ng th ng t chi.
- L u ý:
 - + Dùng thu c ch ng lao y theo phác qui nh ngay sau khi ph u thu t.
 - + B t ng t ng i t i gi ng ph ng c ng 6 n 8 tu n.

PH U THU T GI I ÉP T Y TRONG LAO C T S NG L NG - TH T L NG

Mã s : IV-10

I. I C NG

C t s ng vùng l ng, th t l ng có liên quan n nhi u t ng phía trên là l ng ng c và phía d i là b ng, có c hoành b ám D11-D12, nên các k thu t can thi p vào vùng này có m t s c i m riêng. Chúng tôi mô t k thu t m c t s ng vùng l ng - th t l ng D12-L1 phía bên trái c t s ng tìm, n o vét, l y b t n th ng lao, gi i phóng t y s ng b chèn ép.

Ph u thu t này áp d ng cho nh ng tr ng h p lao c t s ng không có s phá h y x ng nghiêm tr ng, không có gù và không có m t v ng c t s ng. Ph u thu t c n k t h p v i i u tr n i khoa b ng thu c ch ng lao y theo quy nh.

II. CH NH

T n th ng lao c t s ng l ng - th t l ng có chèn ép t y (b i áp xe, x ng ch t..) gây li t hoàn toàn ho c không hoàn toàn hai chi d i.

III. CH NG CH NH

Ng i b nh có các r i lo n v hô h p, tim m ch c p, r i lo n ch c n ng ô ng/ ch y máu.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Ph u thu t viên n m v ng k thu t m c t s ng, m l ng ng c, b ng, x lý tai bi n trong và sau ph u thu t.

- Gây mê viên: gây mê n i khí qu n có kinh nghi m, theo dõi ch t ch , t m ng i b nh trong và sau ph u thu t.

2. D ng c

B d ng c c t s ng.

3. Ng i b nh

- c gi i thích k v cu c ph u thu t và tình hình b nh t t, kh n ng h i ph c t n th ng.

4. H s b nh án

- y theo quy nh: th t c hành chính, gi y cam oan ch p nh n ph u thu t, th thu t và gây mê h i s c.

- Ghi nh n xét tr c ph u thu t v tình tr ng ng i b nh, m c ép t y, tiên l ng ph c h i ch c n ng sau ph u thu t.

- Các xét nghi m v máu, n c ti u, i n tim, siêu âm, trong gi i h n cho phép ph u thu t.

- Xquang c t s ng vùng l ng - th t l ng th ng, nghiêng th ng quy và ch p c t l p vi tính ho c ch p c ng h ng t c t s ng.

- Xquang ph i th ng quy.

- i u tr b ng thu c ch ng lao tr c ph u thu t ít nh t 2 tu n.

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. T th

Ng i b nh n m nghiêng 90 , có m t g i n gi a thành ng c ph i và bàn m các khe s n bên m c giãn ra h n.

2. Vô c m

Gây mê n i khí qu n.

3. K thu t

- Sát trùng r ng rãi vùng ph u thu t b ng dung d ch betadine.

- ng r ch da là ng cong kho ng 10-12cm, t ng tr ng bên trái kéo lên trên n d c theo x ng s n 10, phía sau d ng l i c c nh c t s ng. ây là ng thu n l i vào tr c D12-L1.

- C t các c b ng dao i n.

- C t c gian s n theo ng b d i c a x ng s n 10.

- Th n tr ng tách lá thành màng ph i ra kh i thành ng c, tránh gây rách màng ph i thành, y màng ph i và nhu mô ph i ra phía tr c.

- Xác nh c hoành và ranh gi i gi a khoang màng ph i v i các thành ph n d i hoành.

- Chân c hoành c ánh d u và c t qua phía tr c.

- Banh r ng v t m b ng Finocietto.

- Ti p t c bóc tách y th n ra tr c, b c l ph n trên c th t l ng ch u và ra sau dùng ngón tay y nh nhàng lá thành màng ph i lên trên b c l D12-L1.

- Chân c hoành phía sau c ng c ánh d u (b ng khâu ính hai mép c) và c t ngang qua 2-3cm vào c t s ng.

- B c l rõ vùng m D12-L1.

- Xác nh nhánh ng m ch liên s n 12 và ng m ch thân t s ng L1, th t và c t b chúng; thân t s ng b c l ngay d i các m ch này.

- Ki m tra ánh giá t n th ng c t s ng, tìm i m thu n l i m vào áp xe.

- Hút h t m và t ch c viêm lao, bã u, l y h t các m nh x ng ch t,

a m b h ng, gi i ép t y và r th n kinh, n o s ch lòng , lau r a b ng n c ô xy già và betadine, c m máu k vùng m .

- L y t ch c t n th ng làm xét nghi m mô b nh, l y m làm xét nghi m vi sinh: nuôi c y vi khu n, kháng sinh .

- R a s ch vùng m b ng n c mu i sinh lý.

- t hai ng d n l u vào vùng m (ngoài khoang màng ph i) b m r a, ng d n l u 7-10 ngày.

- Ki m tra an toàn vùng ph u thu t.

- Khâu ph c h i v t m theo các l p gi i ph u.

L u ý:

- N u có rách màng ph i ho c i m khâu ph c h i chân c hoành phía sau không c ch c ch n (do c nh thành áp xe không v ng) thì nên t m t ng d n l u khoang màng ph i, hút áp l c th p, rút sau 1 n 2 ngày.

- Các k thu t ch nh hình: ghép x ng, thay th thân t s ng, n p vít phía tr c ho c n p vít c hai ng tr c và sau cho lao c t s ng ng c - l ng, trong tr ng h p có ch nh, có th áp d ng ng m này.

VI. THEO DÕI VÀ X LÝ TẠI B I N

1. Theo dõi: (l u ý c bi t v i ng i cao tu i).

- M ch, huy t áp, nhi t , nh p th .

- Ch y máu vùng m .

- B i nhi m viêm ph i, viêm ng ti t ni u.

- Loét vùng cùng c t do tì è (do b nh nhân li t, n m lâu).

- Th tr ng suy ki t.

2. X lý

- N u có ch y máu: m v t m c m máu.

- Kháng sinh ch ng b i nhi m viêm ph i, viêm ng ti t ni u.

- T ng c ng dinh d ng và s c kháng.

- Xoa bóp v n ng th ng

- L u ý:

+ B t ng t ng i t i gi ng ph ng c ng 6 n 8 tu n

+ Dùng thu c ch ng lao y theo phác quy nh ngay sau khi ph u thu t.

PH U THU T LAO C T S NG TH T L NG – CÙNG

Mã s : IV-11

I. I C NG

T n th ng lao c t s ng vùng th t l ng - cùng (hay g p L4-5, S1-2) th ng có di n bi n ph c t p: hay g p m nh x ng ch t, áp xe l nh do lao có th hình thành t i ch ho c len l i vào vùng m t tr c x ng cùng, v vào bóng tr c tràng ho c áp xe theo bó c ái ch u qua b n xu ng tam giác ùi, m t trong ùi, cá bi t áp xe lan xu ng t n khoeo chân. không b sót t n th ng, c n có ch p phim c ng h ng t c t s ng ho c khám xét k l ng c a siêu âm.

II. CH NH

T n th ng lao c t s ng th t l ng - cùng có x ng ch t, áp xe c n c lo i b , ph i h p v i i u tr n i khoa, s m lo i b lao, gi i quy t tri u ch ng s ng au cho ng i b nh.

III. CH NG CH NH

Ng i b nh có các r i lo n v hô h p, tim m ch c p, r i lo n ch c n ng ông/ch y máu, có các b nh m n tính kèm theo nh suy tim, suy gan, suy th n.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Ph u thu t viên n m v ng k thu t m c t s ng, ph u thu t b ng, x lý tai bi n trong và sau ph u thu t.
- Gây mê viên: gây mê n i khí qu n có kinh nghi m, theo dõi ch t ch , t m ng i b nh trong và sau ph u thu t.

2. D ng c

B d ng c ph u thu t chung.

3. Ng i b nh

- c gi i thích k v cu c ph u thu t và tình hình b nh t t, kh n ng h i ph c t n th ng.

4. H s b nh án

- y theo quy nh: th t c hành chính, gi y cam oan ch p nh n ph u thu t, th thu t và gây mê h i s c.

- Ghi nh n xét tr c ph u thu t v tình tr ng ng i b nh, m c t n th ng.

- Các xét nghi m v máu, n c ti u, i n tim, siêu âm, trong gi i h n cho phép ph u thu t.

- Xquang c t s ng vùng th t l ng - cùng th ng, nghiêng th ng quy và

ch p c t l p vi tính ho c ch p c ng h ng t c t s ng.

- Xquang ph i th ng quy.
- i u tr b ng thu c ch ng lao tr c ph u thu t ít nh t 2 tu n.

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. T th

Ng i b nh n m ng a, tùy v trí n i t n th ng mà có th kê thêm m t g i n phía d i b c l vùng m c rõ ràng nh t.

2. Vô c m

Gây mê n i khí qu n.

3. K thu t

- Sát trùng vùng ph u thu t b ng dung d ch betadine.
- ng r ch: r ch da 6-8 cm, song song v i cung ùi, cách cung ùi kho ng 4 cm, phía sau cách gai ch u tr c trên 3 cm.
- L n l t r ch cân c chéo l n, c t ngang qua c chéo bé, c t ngang qua c ngang b ng.
- Tách và y phức m c nh nhàng vào phía trong, không rách phức m c, n u rách thì c n khâu l i ngay.
- Dùng van kéo các thành ph n c a b ng và phức m c vào phía trong.
- B c l c ái ch u, l u ý m ch ch u g c, ni u qu n.
- Thông th ng kh i áp xe có th nh n bi t b ng m t th ng ho c b ng tay, b ng kim ch c dò.
- B c l rõ áp xe, m bao áp xe b ng dao i n ho c b ng k p ph u tích.
- Vào thân t s ng t n th ng.
- B ng cách này có th ki m soát các t s ng t L4-5 n S1-2, chú ý không xâm ph m vào các r th n kinh và các t ng liên quan.
- Nên tôn tr ng t ch c x ng lành, không l m d ng l y i nhi u x ng, t o kho ng tr ng l n, vùng này khó kh n cho ch nh hình sau khi ã i u tr lao.
- Hút h t m và t ch c viêm lao, bã u, l y h t các m nh x ng ch t, a m b h ng, n o s ch lòng , lau r a b ng n c ô xy già và betadine, c m máu k vùng m .
- L y t ch c t n th ng làm xét nghi m mô b nh, l y m nuôi c y tìm vi khu n và làm kháng sinh .
- t hai ng d n l u vào lòng áp xe b m r a, ng d n l u 7-10 ngày.
- Ki m tra an toàn vùng ph u thu t.

- óng v t m theo các l p gi i ph u.

VI. THEO DÕI VÀ X LÝ TẠI BI N

1. Theo dõi (l u ý c bi t v i ng i cao tu i).

- M ch, huy t áp, nhi t , nh p th .
- Ch y máu vùng m .
- B i nhi m viêm ph i, viêm ng ti t ni u.
- Th tr ng suy ki t.

2. X lý

- N u có ch y máu: m v t m c m máu.
- Kháng sinh ch ng b i nhi m.
- T ng c ng dinh d ng và s c kháng.
- Xoa bóp, v n ng th ng.
- L u ý:
 - + B t ng t ng i t i gi ng ph ng c ng 6 n 8 tu n.
 - + Dùng thu c ch ng lao y theo phác quy nh ngay sau khi ph u thu t.

**PH U THU T N O VIÊM LAO KH P C S N,
KH P C ÒN**

Mã s : IV-13

I. I C NG

Lao kh p c s n, kh p c òn c x p vào b nh lý lao x ng kh p ít g p, tuy nhiên do c i m hay rò m dai d ng c a kh p này mà v n i u tr ngo i khoa v n t ra. Ph u thu t c n k t h p v i i u tr n i khoa b ng thu c ch ng lao y theo úng quy nh.

II. CH NH

T n th ng lao kh p c s n, c òn có áp xe ho c ã rò m .

III. CH NG CH NH

Ng i b nh có các r i lo n v hô h p, tim m ch c p, r i lo n ch c n ng ông/ch y máu.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Ph u thu t viên n m v ng k thu t chuyên khoa, x lý tai bi n trong và sau ph u thu t.

- Gây mê viên: gây mê có kinh nghi m, theo dõi ch t ch , t m ng i b nh trong và sau ph u thu t.

2. D ng c

B d ng c trung ph u

3. Ng i b nh

c gi i thích k v cu c ph u thu t và tình hình b nh t t, kh n ng h i ph c t n th ng.

4. H s b nh án

- y theo qui nh: th t c hành chính, gi y cam oan ch p nh n ph u thu t, th thu t và gây mê h i s c.

- Ghi nh n xét tr c ph u thu t v tình tr ng ng i b nh, m c t n th ng c n x lý.

- Các xét nghi m v máu, n c ti u, i n tim, siêu âm, trong gi i h n cho phép ph u thu t.

- Xquang ng c th ng, nghiêng th ng quy và ch p c t l p vi tính ng c.

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. T th

Ng i b nh n m ng a, b c l vùng m c rõ ràng nh t.

2. Vô c m

Gây mê t nh m ch.

3. K thu t

- Sát trùng k vùng ph u thu t b ng dung d ch betadine.
- N u là kh i áp xe ch a v m thì dùng dao r ch da lu n c thìa n o nh n o vét t n th ng, tránh r ch r ng b i các kh p này r t nông và lâu li n mi ng, d l i s o x u.
- N u ã có rò m kh p thì ti n hành n o theo ng rò.
- Dùng thìa n o nh th m dò t n th ng, c n làm nh nhàng, tránh làm th ng màng ph i, trung th t.
- N o s ch t ch c viêm, m , bã u ho c x ng ch t n u có.
- L y t ch c t n th ng làm xét nghi m mô b nh, l y m nuôi c y tìm vi khu n, làm kháng sinh .
- Dùng g c ô xy già lau r a k vùng m .
- Ki m tra an toàn vùng ph u thu t.
- t m t b c g c nh , thay b ng hàng ngày.

VI. THEO DÕI VÀ X LÝ TẠI BI N

1. Theo dõi

M ch, huy t áp, nhi t , nh p th .

2. X lý

Th ng không có di n bi n gì c bi t.

+ Kháng sinh ch ng b i nhi m 3-5 ngày.

- L u ý: dùng thu c ch ng lao y theo phác quy nh ngay sau khi ph u thu t.

PH U THU T N O VIÊM LAO KH P VAI

Mã s : IV-14

I. I C NG

Kh p vai là m t kh p l n, ng, khi b t n th ng lao kh p vai, kh p th ng nhanh chóng b h p và dính, ng i b nh au và h n ch v n ng kh p, ngoài ra t n th ng lao kh p c ng hay sinh m , m hình thành trong kh p, có th lan xu ng nách, cánh tay t o thành nh ng b c m l n nh ; có th rò m m t tr c, m t sau kh p ho c hõm nách. không b sót t n th ng, c n có ch p c ng h ng t ho c khám xét k l ng c a siêu âm.

II. CH NH

T n th ng lao kh p vai có áp xe, x ng ch t, c n c n o viêm, d n l u; ph u thu t có tính ch t ph i h p v i i u tr n i khoa b ng thu c ch ng lao, gi i quy t tri u ch ng au cho ng i b nh.

III. CH NG CH NH

Ng i b nh có các r i lo n v hô h p, tim m ch c p, r i lo n ch c n ng ông/ch y máu.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Ph u thu t viên n m v ng k thu t m x ng kh p, x lý tai bi n trong và sau ph u thu t.

- Gây mê viên: gây mê có kinh nghi m, theo dõi ch t ch , t m ng i b nh trong và sau ph u thu t.

2. D ng c

B d ng c ph u thu t chung.

3. Ng i b nh

c gi i thích k v cu c ph u thu t và tình hình b nh t t, kh n ng h i ph c t n th ng.

4. H s b nh án

- y theo qui nh: th t c hành chính, cam oan ch p nh n ph u thu t, th thu t và gây mê h i s c.

- Ghi nh n xét tr c ph u thu t, tình tr ng ng i b nh, m c t n th ng.

- Các xét nghi m v máu, n c ti u, i n tim, siêu âm, trong gi i h n cho phép ph u thu t.

- Xquang kh p vai th ng nghiêng th ng quy và ch p c t l p vi tính ho c ch p c ng h ng t kh p vai.

- Xquang ph i th ng quy.

- i u tr b ng thu c ch ng lao tr c ph u thu t ít nh t 2 tu n.

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. T th

Ng i b nh n m ng a, kê vai bên m b ng m t g i m m, cánh tay khép khu u vuông góc trên mình ng i b nh.

2. Vô c m

- Gây mê t nh m ch ho c
- Gây mê n i khí qu n.

3. K thu t

- Sát trùng vùng ph u thu t b ng dung d ch betadine, b c riêng v i cánh tay m .

- ng r ch: r ch da d c theo rãnh delta ng c, b t u m m qu , ch ch xu ng d i. Tránh t nh m ch u. Tách th c delta bên ngoài t nh m ch này. S th y bám vào m m qu có u ng n c nh u, c qu cánh tay, l p sâu có c d i b . Xoay ngoài cánh tay, tránh ng m ch m cánh tay tr c. Có th c r i m m qu , xong kéo m u x ng có u ng n c nh u và c qu cánh tay xu ng d i. Có th c t ngang c d i b , ph n có gân g n x ng. B c l ph n tr c bao kh p, m bao kh p d c theo ng s n s th y ch m x ng cánh tay ph n tr c và b s n vi n ch o. Sau khi ã m bao kh p, n o t ch c viêm, tìm áp xe n o s ch.

- L y t ch c t n th ng làm xét nghi m mô b nh, l y m nuôi c y tìm vi khu n và làm kháng sinh .

- R a kh p nhi u l n b ng n c mu i sinh lý.

- t hai ng d n l u polytene vào lòng áp xe b m r a, ng d n l u 7-10 ngày.

- Ki m tra an toàn vùng ph u thu t.

- Cho xoay trong cánh tay óng bao kh p. M u x ng u m m qu t l i, khâu ính qua x ng v i 2 m i khâu. óng v t m .

L u ý: nh ng tr ng h p lao kh p vai ã có rò m , ph u thu t th ng n gi n h n: có th m r ng ng rò, theo h ng c a ng rò n o viêm kh p và t d n l u.

VI. THEO DÕI VÀ X LÝ TAI BI N

1. Theo dõi

M ch, huy t áp, nhi t , nh p th .

2. X lý

- Kháng sinh ch ng b i nhi m 3-5 ngày.

- Thu c gi m au.

- Th ng không ph i x lý gì c bi t.

- L u ý: dùng thu c ch ng lao y theo phác quy nh ngay sau khi ph u thu t.

PH U THU T N O VIÊM LAO KH P KHU U

Mã s : IV-15

I. I C NG

Kh p khu u là m t kh p ng, khi b t n th ng lao kh p khu u, kh p th ng nhanh chóng b h p và dính t th g p ho c du i, kh p th ng s ng to, bì n d ng, ng i b nh au và h n ch v n ng kh p, ngoài ra t n th ng lao kh p c ng hay sinh m , m hình thành trong kh p, có th lan xu ng c ng tay, t o thành nh ng b c m l n nh , có th rò m kh p. không b sót t n th ng, c n có ch p c t l p vi tính kh p ho c khám xét k l ng c a siêu âm.

II. CH NH

T n th ng lao kh p khu u có áp xe, x ng ch t, c n c n o viêm, d n l u, ph i h p v i i u tr n i khoa y , s m lo i b t n th ng lao, gi i quy t tri u ch ng au cho ng i b nh.

III. CH NG CH NH

Ng i b nh có các r i lo n v hô h p, tim m ch c p, r i lo n ch c n ng ông/ch y máu.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Ph u thu t viên n m v ng k thu t m x ng kh p, ch nh hình, x lý tai bì n trong và sau ph u thu t.

- Gây mê viên: gây mê có kinh nghiệm, theo dõi ch t ch , t m ng i b nh trong và sau ph u thu t.

2. D ng c

B d ng c ph u thu t chung.

3. Ng i b nh

- c gi i thích k v cu c ph u thu t và tình hình b nh t t, kh n ng h i ph c t n th ng

4. H s b nh án

- y theo qui nh: th t c hành chính, cam oan ch p nh n ph u thu t, th thu t và gây mê h i s c.

- Ghi nh n xét tr c ph u thu t, tình tr ng ng i b nh, m c t n th ng.

- Các xét nghi m v máu, n c ti u, i n tim, trong gi i h n cho phép ph u thu t.

- Xquang kh p khu u th ng nghiêng th ng quy và ch p c t l p vi tính.

- Xquang ph i th ng quy tìm t n th ng lao ph i h p.

- i u tr b ng thu c ch ng lao tr c ph u thu t ít nh t 2 tu n.

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. T th

Ng i b nh n m ng a, kê g i d i vai; sau khi t ga - rô và ph v i m thì cánh tay xuôi d c thân mình hay t trên m t cái bàn nh kê ngang.

2. Vô c m

Gây tê ám r i cánh tay cùng bên m .

3. K thu t

- Sát trùng vùng ph u thu t b ng dung d ch betadine.

- ng r ch: r ch da kho ng 10cm t trên m m trên l i c u ngoài x ng cánh tay xu ng d i ch m x ng quay. R ch th ng vào kh p. B c l ch m x ng quay và dây ch ng vòng, l i c u x ng cánh tay, b c l n rông r c, b c l m m khu u; n o t ch c viêm, tìm áp xe n o s ch, l u ý tìm các m , t ch c bã u ho c v n x ng ch t di chuy n xu ng vùng m t tr c c ng tay, lan vào các k c .

- L y t ch c t n th ng làm xét nghi m mô b nh, l y m nuôi c y tìm vi khu n và làm kháng sinh .

- R a nhi u l n b ng n c ô xy già, n c mu i sinh lý.

- t hai ng d n l u vào lòng áp xe b m r a, ng d n l u 7-10 ngày.

- Ki m tra an toàn vùng ph u thu t.

- óng v t m theo các l p gi i ph u.

- Có th bó b t cánh - c ng - bàn tay, b t 4 tu n.

- T p v n ng ph c h i ch c n ng kh p s m.

L u ý: nhi u tr ng h p ng i b nh n mu n, kh p khu u s ng to, bi n d ng, dính kh p, rò m nhi u i m quanh kh p, sau khi n o viêm, c g ng t kh p t th thu n l i cho sinh ho t c a ng i b nh, nên khu u g p 90 , c ng tay h i ng a, ngón tay ch m i.

VI. THEO DÕI VÀ X LÝ TẠI BỊ N

1. Theo dõi

M ch, huy t áp, nhi t , nh p th

2. X lý

- Kháng sinh ch ng b i nhi m 3-5 ngày.

- Thu c gi m au.

- Th ng không ph i x lý gì c bi t.

- L u ý: dùng thu c ch ng lao y theo phác quy nh ngay sau khi ph u thu t.

PH U THU T N O VIÊM LAO KH P C - BÀN TAY

Mã s : IV-16

I. I C NG

Kh p c bàn tay là m t kh p ng, khi b t n th ng lao kh p c bàn tay, kh p th ng nhanh chóng b s ng, bi n d ng kh p, làm nh h ng nhi u n ch c n ng tinh t c a bàn tay, ng i b nh th ng au và h n ch v n ng kh p.

Ngoài ra, t n th ng lao kh p c ng hay sinh m , m hình thành trong kh p, nhanh chóng v rò m dai d ng, s o x u.

II. CH NH

T n th ng lao kh p c bàn tay có áp xe, x ng ch t, c n c n o viêm, d n l u, ph i h p v i i u tr n i khoa y , s m lo i b lao, gi i quy t tri u ch ng au cho ng i b nh.

III. CH NG CH NH

Ng i b nh có các r i lo n v hô h p, tim m ch c p, r i lo n ch c n ng ông/ch y máu.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Ph u thu t viên: n m v ng k thu t m x ng kh p, ch nh hình, x lý tai bi n trong và sau ph u thu t.

- Gây mê viên: gây mê có kinh nghi m, theo dõi ch t ch , t m ng i b nh trong và sau ph u thu t.

2. D ng c

B d ng c ph u thu t chung.

3. Ng i b nh

c gi i thích k v cu c ph u thu t và tình hình b nh t t, kh n ng h i ph c t n th ng.

4. H s b nh án

- y theo qui nh: th t c hành chính, cam oan ch p nh n ph u thu t, th thu t và gây mê h i s c.

- Ghi nh n xét tr c ph u thu t, tình tr ng ng i b nh, m c t n th ng.

- Các xét nghi m v máu, n c ti u, i n tim, trong gi i h n cho phép ph u thu t.

- Xquang kh p c bàn tay th ng nghiêng th ng quy.

- Xquang ph i th ng quy xem có t n th ng ph i ph i h p hay không.

- i u tr b ng thu c ch ng lao tr c ph u thu t ít nh t 2 tu n.

V. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

1. Tắm

Ngồi bện nệm ngả.

2. Vô cảm

Gây tê âm rì cánh tay cùng bên m.

3. Kỹ thuật

- Sát trùng vùng phẫu thuật bằng dung dịch betadine.
- Tháo ga - rô, cố định tay quay sát trên mặt bàn m vào phía sau.
- Rửa da tay bằng xà phòng trên khớp tay. Cần tránh siết mạch cá thể trên kinh quay và tr. Rửa vào khớp bên trong cá thể gân duỗi dài ngón cái và thể trên kinh liên tiếp sau. Rửa sạch theo hướng quay vào khớp.
- Lấy bột chống viêm lao, m áp xe, bao hoạt dịch b viêm.
- Do khớp nông nên khi b loãng, khớp thể sưng rõ, có khi rò rỉ, rửa da kỹ kỹ m, có thể ch m nh ng i m sưng phồng nhi u nh t, tách cân c, n o t chống viêm, tìm áp xe n o s ch, lấy bột nh ng c c, v n x ng ch t n u cố.
- Cần kỹ kỹ m t i a khi n o vết t chống và x ng c tay và bàn tay.
- Lấy t chống viêm và m làm mô b nh, xét nghi m vi sinh, kháng sinh.
- Lau rửa sạch vùng m b ng n c ô xy già và betadine.
- Kiểm tra an toàn vùng phẫu thuật.
- Tháo ga - rô.
- Đặt b c g c nh, b ng ép.

VI. THEO DÕI VÀ XỬ LÝ TAI BIẾN

1. Theo dõi

Mạch, huyết áp, nhiệt độ, nhịp thở

2. Xử lý

- Thu c gi m au.
- Kháng sinh chống b i nhi m 3-5 ngày.
- Xoa bóp v n ng th ng.
- Thể ng không ph i xử lý gì c bi t.
- Lưu ý: dùng thuốc chống lao y theo phác quy nh ngay sau khi phẫu thuật.

PH U THU T N O VIÊM LAO X NG CÁNH TAY

Mã s : IV-17

I. I C NG

Lao thân x ng cánh tay ít g p, th ng c phát hi n nh xét nghi m t bào h c ng rò ho c mô b nh khi sinh thi t t n th ng. Tuy nhiên, vi c m n o viêm lao x ng cánh tay, ph i h p v i i u tr n i khoa là c n thi t s m lo i b t n th ng lao.

II. CH NH

T n th ng lao x ng cánh tay có áp xe, x ng ch t, c n c n o viêm, d n l u.

III. CH NG CH NH

Ng i b nh có các r i lo n v hô h p, tim m ch c p, r i lo n ch c n ng ông/ch y máu.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Ph u thu t viên n m v ng k thu t m x ng kh p, ch nh hình, x lý tai bi n trong và sau ph u thu t.

- Gây mê viên: gây mê có kinh nghi m, theo dõi ch t ch , t m ng i b nh trong và sau ph u thu t.

2. D ng c

B d ng c ph u thu t trung ph u.

3. Ng i b nh

c gi i thích k v cu c ph u thu t và tình hình b nh t t, kh n ng h i ph c t n th ng.

4. H s b nh án

- y theo qui nh: th t c hành chính, gi y cam oan ch p nh n ph u thu t, th thu t và gây mê h i s c.

- Ghi nh n xét tr c ph u thu t v tình tr ng ng i b nh, m c t n th ng.

- Các xét nghi m v máu, n c ti u, i n tim, siêu âm, trong gi i h n cho phép ph u thu t.

- Xquang x ng cánh tay th ng quy và ch p c t l p vi tính.

- Xquang ph i th ng quy tìm t n th ng lao ph i h p.

- i u tr b ng thu c ch ng lao tr c ph u thu t ít nh t 2 tu n.

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. T th

Ng i b nh n m t th thu n l i b c l c vùng t n th ng m t cách rõ ràng nh t.

2. Vô c m

Gây tê ám r i th n kinh cánh tay ho c gây mê t nh m ch.

3. K thu t

- Sát trùng vùng ph u thu t b ng dung d ch betadine.
- Ng i b nh n m ng a, cánh tay xuôi thân mình và kê cao vai 10cm.
- Có th d ng cánh tay, trên m t bàn nh .
- Có nhi u ng m vào x ng cánh tay, th ng i phía ngoài.
- Tùy v trí t n th ng c a x ng mà có ng r ch cao hay th p, ng n ho c dài.

- ng r ch da t ngang m c ch bám c delta ngang m c n p g p khu u. Tách vào sâu, tìm th n kinh quay phía d i ng r ch, n m gi a c cánh tay tr c và c ng a dài; dùng hai ngón cái banh c cánh tay tr c và c ng a dài ra hai bên, áy rãnh s th y th n kinh quay, là m c quan tr ng ph i tránh khi n o viêm x ng cánh tay. R ch theo vách liên c n t n x ng. N o viêm lao, làm s ch .

- N u có kh i s ng m m t ng ng v i t n th ng ho c có i m rò m áp xe thì ph u thu t n gi n h n: r ch da tr c tì p vào vùng t n th ng ho c qua mi ng v t rò, tuy nhiên v n c n l u ý liên quan gi i ph u c a th n kinh quay.

- N o t ch c s ch t ch c viêm lao b ng thà n o.
- L y t ch c t n th ng làm xét nghi m mô b nh, nuôi c y tìm vi khu n và làm kháng sinh .
- R a s ch b ng n c ôxy già và betadine.
- C m máu k vùng m .
- t hai ng d n l u vào lòng viêm d n l u, b m r a, ng d n l u 7-10 ngày.
- Ki m tra an toàn vùng ph u thu t.
- óng v t m theo các l p gi i ph u.

VI. THEO DÕI VÀ X LÝ TẠI BI N

1. Theo dõi

M ch, huy t áp, nhi t , nh p th .

2. X lý

- Thu c gi m au.
- Kháng sinh ch ng b i nhi m 3-5 ngày.
- L u ý: dùng thu c ch ng lao y theo phác quy nh ngay sau khi ph u thu t.

PH U THU T N O VIÊM LAO X NG C NG TAY

Mã s : IV-18

I. I C NG

Lao thân x ng c ng tay ít g p, khi b t n th ng lao x ng c ng tay, c bi t là u d i x ng quay, u trên x ng tr th ng hay có rò m , th m chí l thân x ng, i u tr v t th ng r t lâu li n, l i s o x u.

II. CH NH

T n th ng lao x ng c ng tay có áp xe, x ng ch t, c n c n o viêm, d n l u, ph i h p v i i u tr n i khoa, s m lo i b t n th ng lao, gi i quy t tri u ch ng au cho ng i b nh.

III. CH NG CH NH

Ng i b nh có các r i lo n v hô h p, tim m ch c p, r i lo n ch c n ng ông/ch y máu.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Ph u thu t viên n m v ng k thu t m x ng kh p, ch nh hình, x lý tai bi n trong và sau ph u thu t.

- Gây mê viên: gây mê có kinh nghi m, theo dõi ch t ch , t m ng i b nh trong và sau ph u thu t.

2. D ng c

B d ng c ph u thu t chung.

3. Ng i b nh

c gi i thích k v cu c ph u thu t và tình hình b nh t t, kh n ng h i ph c t n th ng.

4. H s b nh án

- y theo qui nh: th t c hành chính, cam oan ph u thu t, th thu t và gây mê h i s c.

- Ghi nh n xét tr c ph u thu t v tình tr ng ng i b nh, m c t n th ng.

- Các xét nghi m (v máu, n c ti u, i n tim, ...) trong gi i h n cho phép ph u thu t.

- Xquang x ng c ng tay th ng nghiêng th ng quy và ch p c t l p vi tính x ng c ng tay.

- Xquang ph i th ng quy.

- i u tr b ng thu c ch ng lao tr c ph u thu t ít nh t 2 tu n.

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. T th

Ng i b nh n m t th thu n l i b c l c vùng t n th ng m t cách rõ ràng nh t.

2. Vô c m

Gây tê ám r i th n kinh cánh tay.

3. K thu t

Có nhi u ng m vào hai x ng c ng tay là x ng quay và x ng tr :

3.1. Vào x ng quay theo ng sau ngoài

B nh nhân n m ng a, cánh tay giang ngang, kê trên m t bàn nh hay cánh tay d c thân mình. Sau khi t ga - rô thì ph v i m riêng cánh tay. ng r ch t m m trên l i c u x ng cánh tay, h i l n cong ra tr c, kéo d c xu ng theo h ng m m châm quay. Sau ó vào sâu gi a các kh i c du i ngoài (c ng a dài, c du i dài c tay quay và c du i ng n c tay) và c du i chung các ngón trong. Tách cân vào sâu t d i lên. Phía d i s th y rõ b ng c c a c d ng dài ngón cái và c du i ng n ngón cái. ng r ch tách lên trên s th y m t ph n c du i c ng tay. Sau khi banh kéo r ng các nhóm c , phía trên trong s th y c ng a ng n, b d i c này là nhánh sâu c a th n kinh quay; bóc tách c ng a d i màng x ng và kéo nó ra ngoài cùng v i th n kinh quay.

B c l c ph n l n x ng quay, n u mu n b c l xu ng th p h n thì kéo c d ng dài ngón cái và c du i ng n ngón cái lên trên.

3.2. Vào x ng tr theo ng phía sau

B nh nhân n m ng a, t ga rô và ph v i m riêng cánh tay. cánh tay trên bàn nh , khu u g p và c ng tay s p. S b sau x ng tr ngay d i da, ng r ch d c phía sau, song song và cách b x ng tr 1cm. R ch da và cân s n x ng tr , n m gi a c du i c tay tr và c g p c tay tr . phía d i ng r ch chú ý có nhánh sau c a th n kinh tr .

Trên ây mô t hai ng vào c b n b c l hai x ng c ng tay; khi b c l c r i thì vi c n o viêm x ng làm nh thông l ; th c t các viêm x ng do lao th ng kèm theo các áp xe t bóc tách các ph n m m n t n d i da, ho c rò m ra ngoài, ph u thu t tr nên n gi n h n; ch c n r ch da tr c ti p vào vùng t n th ng ho c qua mi ng v t rò.

- L n l t tách cân c , tách t ch c ng rò và b c l vùng x ng c ng tay b t n th ng.

- N o s ch t ch c viêm lao b ng th à n o.

- L y t ch c t n th ng làm xét nghi m mô b nh, nuôi c y tìm vi khu n và làm kháng sinh .

- Rửa sạch bằng nước oxy già và betadine.
- Chăm máu kỹ vùng mắt.
- Kiểm tra an toàn vùng phẫu thuật.
- Có thể đặt hai ngón tay vào lòng viêm để kiểm tra, bệnh nhân, hoặc có thể chuyển mắt bằng cách tùy tình hình thực tế vùng mắt.
- Tháo ga - rô.
- Đóng vết mổ theo các lớp giải phẫu.

VI. THEO DÕI VÀ XỬ LÝ TẠI BỆNH VIỆN

1. Theo dõi

Mạch, huyết áp, nhiệt độ, nhịp thở.

2. Xử lý

- Thu cút máu.
- Kháng sinh chống nhiễm khuẩn 3-5 ngày.
- Bệnh nhân không có di chứng gì cần biệt xử lý.
- Lưu ý: dùng thuốc chống lao ngay theo phác đồ quy định ngay sau khi phẫu thuật.

PH U THU T N O VIÊM LAO X NG T BÀN - NGÓN TAY

Mã s : IV-19

I. I C NG

X ng t bàn - ngón tay g m r t nhi u x ng và kh p nh , khi b t n th ng lao th ng đ có bi n ch ng đnh kh p, rò m , ng i b nh au và h n ch v n ng bàn tay, vì c m n o viêm lao x ng t bàn - ngón tay ph i h p v i i u tr n i khoa là c n thi t s m lo i b t n th ng lao.

II. CH NH

T n th ng lao x ng t bàn ngón tay có áp xe, x ng ch t, c n c n o viêm, d n l u, gi i quy t tri u ch ng au cho ng i b nh.

III. CH NG CH NH

Ng i b nh có các r i lo n v hô h p, tim m ch c p, r i lo n ch c n ng ông/ch y máu.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Ph u thu t viên n m v ng k thu t m x ng kh p, ch nh hình, x lý tai bi n trong và sau ph u thu t.

- Gây mê viên: gây mê có kinh nghi m, theo dõi ch t ch , t m ng i b nh trong và sau ph u thu t.

2. D ng c

B d ng c ph u thu t bàn tay.

3. Ng i b nh

c gi i thích k v cu c ph u thu t và tình hình b nh t t, kh n ng h i ph c t n th ng.

4. H s b nh án

- y theo qui nh: th t c hành chính, cam oan ch p nh n ph u thu t, th thu t và gây mê h i s c.

- Ghi nh n xét tr c ph u thu t v tình tr ng ng i b nh, m c t n th ng.

- Các xét nghi m (v máu, n c ti u, i n tim) trong gi i h n cho phép ph u thu t.

- Xquang x ng t bàn ngón tay th ng nghiêng th ng quy và ch p c t l p vi tính.

- Xquang ph i th ng quy.

- i u tr b ng thu c ch ng lao tr c ph u thu t ít nh t 2 tu n.

V. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

1. Tắm

Ngồi bên bồn tắm nước ấm, tay phải cầm khăn lau sạch vùng tẹn thối bằng cách rõ ràng nhất.

2. Vô cảm

Gây tê âm rì thẹn kinh cánh tay.

3. Kiểm tra

- Sát trùng vùng phẫu thuật bằng dung dịch betadine.
- Rửa sạch: rửa sạch da trước khi vào vùng tẹn thối hoặc qua mí mắt.
- Dùng kéo tách cân cẳng tay, tách tổ chức mỡ thừa và bóc vùng xơ cứng bàn - ngón tay bị tẹn thối.
- Dùng nước muối rửa sạch vết thương; lưu ý khi rửa các ngón có thể cần làm tiệt trùng, tránh nhiễm khuẩn hoặc các ngón không cần tiệt trùng.
- Dùng dụng cụ tẹn thối để làm xét nghiệm mô bệnh, nuôi cấy tìm vi khuẩn và làm kháng sinh đồ.
- Rửa sạch bằng nước oxy già và betadine.
- Kiểm tra máu vùng mổ.
- Dùng băng gạc vào ngón bị nhiễm trùng để ngăn ngừa nhiễm máu, thay băng gạc hàng ngày.
- Kiểm tra an toàn vùng phẫu thuật.

VI. THEO DÕI VÀ XỬ LÝ TẠI BỆNH VIỆN

1. Theo dõi

Mạch, huyết áp, nhiệt độ, nhịp thở.

2. Xử lý

- Theo dõi mạch máu.
- Kháng sinh chống nhiễm trùng 3-5 ngày.
- Theo dõi không có di chứng biến chứng biến chứng biến chứng.
- Lưu ý: dùng thuốc chống đau theo phác đồ ngay sau khi phẫu thuật.

PH U THU T N O VIÊM LAO KH P CÙNG CH U

Mã s : IV-20

I. I C NG

Kh p cùng ch u là m t kh p l n, di n bi n lâm sàng c a lao kh p cùng ch u th ng âm th m, th ng c phát hi n b i các kh i s ng m m m t sau kh p, vùng mông cùng bên; phim ch p c t l p vi tính ho c ch p c ng h ng t r t có giá tr ánh giá m c t n th ng kh p c ng nh các áp xe n u có, c bi t là nh ng kh i áp xe l n m t tr c kh p đ nh m l n v i m t s b nh lý khác vùng b ng đ i.

II. CH NH

T n th ng lao kh p cùng ch u có áp xe, x ng ch t, c n c n o viêm, đ n l u, ph i h p v i i u tr n i khoa, s m lo i b lao kh p, gi i quy t tri u ch ng au cho ng i b nh.

III. CH NG CH NH

Ng i b nh có các r i lo n v hô h p, tim m ch c p, r i lo n ch c n ng ông/ch y máu.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Ph u thu t viên n m v ng k thu t m x ng kh p, x lý tai bi n trong và sau ph u thu t.

- Gây mê viên: gây mê có kinh nghi m, theo dõi ch t ch , t m ng i b nh trong và sau ph u thu t.

2. D ng c

B d ng c ph u thu t chung.

3. Ng i b nh

c gi i thích k v cu c ph u thu t và tình hình b nh t t, kh n ng h i ph c t n th ng.

4. H s b nh án

- y theo qui nh: th t c hành chính, cam oan ch p nh n ph u thu t, th thu t và gây mê h i s c.

- Ghi nh n xét tr c ph u thu t v tình tr ng ng i b nh, m c t n th ng.

- Các xét nghi m (v máu, n c ti u, i n tim, siêu âm,...) trong gi i h n cho phép ph u thu t.

- Xquang kh p cùng ch u hai bên th ng th ng quy và ch p c t l p vi tính kh p cùng ch u.

- Xquang ph i th ng quy.

- i u tr b ng thu c ch ng lao tr c ph u thu t ít nh t 2 tu n.

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. T th

Ng i b nh n m nghiêng s p b c l r b n kh p b lao.

2. Vô c m

- Gây tê t y s ng.
- Có th gây mê t nh m ch.

3. K thu t

- Sát trùng vùng ph u thu t b ng dung d ch betadine.
- ng r ch: r ch da 4 n 5cm d c ngoài sát phía sau kh p cùng ch u, th ng là qua v trí kh i áp xe.
- M bao áp xe, hút m , qua lòng áp xe, s th y ngay di n sau c a kh p.
- Ki m tra tình tr ng t n th ng kh p, th ng th y di n kh p nham nh , có nh ng tr ng h p kh p b phá h y nhi u, có m nh ho c c c x ng ch t l n, sau khi c l y b , có th ki m tra m t tr c kh p khá d dàng và l y h t c áp xe, t ch c viêm lao phía tr c.
- L y t ch c t n th ng làm xét nghi m mô b nh, l y m làm xét nghi m nuôi c y vi khu n và làm kháng sinh .
- Làm s ch vùng m b ng n c ô xy già, betadine.
- t hai ng d n l u vào vùng m b m r a, ng d n l u 7-10 ngày.
- Ki m tra an toàn vùng ph u thu t.
- óng v t m theo các l p gi i ph u.
- L u ý: m t s tr ng h p lao kh p cùng ch u có áp xe l n m t tr c kh p, vùng h ch u, xác nh r b n trên phim ch p c t l p, siêu âm, có th áp d ng ng m phía tr c d n l u áp xe, n o viêm kh p (ng m h ch u).

VI. THEO DÕI VÀ X LÝ TẠI BI N

1. Theo dõi (l u ý c bi t v i ng i cao tu i) M ch, huy t áp, nhi t , nh p th .

2. X lý

- Thu c gi m au.
- Kháng sinh ch ng b i nhi m 5-7 ngày.
- Xoa bóp v n ng th ng.
- L u ý: dùng thu c ch ng lao y theo phác quy nh ngay sau khi ph u thu t.

PH U THU T N O VIÊM LAO X NG CH U

Mã s : IV-21

I. I C NG

X ng ch u là m t x ng d t l n, có th g p t n th ng lao cánh ch u, ngành ng i - mu, ngành mu - háng, ho c x ng mu, kh p mu. Lâm sàng th ng là m t kh i s ng m m t ng ng v i vùng x ng b t n th ng, trên phim có th th y nh ngh c khuy t x ng và hình nh áp xe t i ch ho c vùng ph c n.

II. CH NH

T n th ng lao x ng ch u có áp xe, x ng ch t, c n c n o viêm, d n l u, ph i h p v i i u tr n i khoa, s m lo i b lao x ng, gi i quy t tri u ch ng au cho ng i b nh.

III. CH NG CH NH

Ng i b nh có các r i lo n v hô h p, tim m ch c p, r i lo n ch c n ng ông/ch y máu.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Ph u thu t viên n m v ng k thu t m x ng kh p, x lý tai bi n trong và sau ph u thu t.

- Gây mê viên: gây mê có kinh nghi m, theo dõi ch t ch , t m ng i b nh trong và sau ph u thu t.

2. D ng c

B d ng c ph u thu t chung.

3. Ng i b nh

c gi i thích k v cu c ph u thu t và tình hình b nh t t, kh n ng h i ph c t n th ng.

4. H s b nh án

- y theo qui nh: th t c hành chính, gi y cam oan ch p nh n ph u thu t, th thu t và gây mê h i s c.

- Ghi nh n xét tr c ph u thu t v tình tr ng ng i b nh, m c t n th ng.

- Các xét nghi m (v máu, n c ti u, i n tim, siêu âm,...) trong gi i h n cho phép ph u thu t.

- Xquang x ng ch u hai bên th ng th ng quy và ch p c t l p vi tính x ng ch u.

- Xquang ph i th ng quy.

- i u tr tr c ph u thu t b ng thu c ch ng lao ít nh t 2 tu n.

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. T th

Ng i b nh n m nghiêng n u ph u thu t viên ch n ng bên sau cho nh ng t n th ng vùng cánh ch u; t th nghiêng s p cho nh ng t n th ng ngành ng i - háng có rò m n p l n mông; t th n m ng a n u t n th ng ngành mu - háng ho c kh p mu.

2. Vô c m

- Gây tê t y s ng.
- Có th gây mê t nh m ch.

3. K thu t

- Sát trùng r ng rãi vùng ph u thu t b ng dung d ch betadine.
- ng r ch: r ch da tr c ti p vào vùng s ng c a x ng ch u (nên có siêu âm ánh d u tìm i m thu n l i vào t n th ng g n nh t).
- L n l tr ch cân c , tách và b c l các c , dây ch ng kh p.
- N o t ch c viêm, tìm áp xe n o s ch.
- L y t ch c t n th ng làm xét nghi m mô b nh, l y m xét nghi m nuôi c y vi khu n và làm kháng sinh .
- Khi n o viêm ngành ng i - háng (phía sau) c n l u ý tránh th n kinh hông to và ng m ch mông l n.
- Khi n o viêm ngành mu - háng (phía tr c) c n l u ý tránh bó m ch th n kinh ùi gi a n p b n.
- R a t n th ng b ng n c ôxy già và betadine.
- Ki m tra tình tr ng t n th ng x ng, kh p.
- t hai ng d n l u vào lòng áp xe b m r a, ng d n l u 5-7 ngày.
- Ki m tra an toàn vùng ph u thu t.
- óng v t m theo các l p gi i ph u.
- Có th ch t b c g c n thu n và thay b ng hàng ngày n u v t m không l n.

VI. THEO DÕI VÀ X LÝ TẠI BI N

1. Theo dõi (l u ý c bi t i v i ng i cao tu i)

- M ch, huy t áp, nhi t , nh p th .
- B i nhi m do vùng m ch u hông d b nhi m trùng.

2. X lý

- Thu c gi m au.
- Kháng sinh ch ng b i nhi m.
- L u ý: dùng thu c ch ng lao y theo phác quy nh ngay sau khi ph u thu t.

PH U THU T N O VIÊM LAO KH P HÁNG

Mã s : IV-22

I. I C NG

Kh p háng là m t kh p l n, ch u l c t è nhi u, khi b t n th ng lao kh p háng, ng i b nh au và h n ch v n ng kh p, i l i khó kh n; ki m tra b ng Xquang, có th ch th y h p khe kh p ho c di n kh p nham nh ; có th th y hình nh m nh x ng ch t, áp xe, có nh ng kh i áp xe l n lan xu ng b n, ùi, mông, ôi khi lan c n vùng h ch u cùng bên.

không b sót t n th ng, c n có ch p c ng h ng t ho c khám xét k l ng c a siêu âm.

Ph u thu t áp d ng cho các tr ng h p có m kh p, ch a có h y x ng kh p nghiêm tr ng và ch a có bi n d ng kh p n m c ph i t l i t th kh p.

II. CH NH

T n th ng lao kh p háng có áp xe, c n c d n l u, n o viêm, ph i h p v i i u tr n i khoa, s m lo i b lao, gi i quy t tri u ch ng au cho ng i b nh.

III. CH NG CH NH

Ng i b nh có các r i lo n v hô h p, tim m ch c p, r i lo n ch c n ng ông/ch y máu.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Ph u thu t viên n m v ng k thu t m x ng kh p, ch nh hình, x lý tai bi n trong và sau ph u thu t.

- Gây mê viên: gây mê có kinh nghi m, theo dõi ch t ch , t m ng i b nh trong và sau ph u thu t.

2. D ng c

B d ng c ph u thu t chung.

3. Ng i b nh

c gi i thích k v cu c ph u thu t và tình hình b nh t t, kh n ng h i ph c t n th ng.

4. H s b nh án

- y theo qui nh: th t c hành chính, gi y cam oan ch p nh n ph u thu t, th thu t và gây mê h i s c.

- Ghi nh n xét tr c ph u thu t v tình tr ng ng i b nh, m c t n th ng kh p.

- Các xét nghiệm (vết máu, nốt ti u, nốt mụn, siêu âm,...) trong giai đoạn cho phép phẫu thuật.

- Xquang khớp háng hai bên thẳng đứng quy và chụp cắt lớp vi tính hoặc chụp cắt lớp tia X khớp háng.

- Xquang phim thẳng đứng quy tìm tổn thương lao phổi.

- Chỉ định bệnh thủ tục chăm sóc lao trước phẫu thuật ít nhất 2 tuần.

V. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

1. Tiền phẫu

Có thể mổ vào khớp háng bệnh hai bên hoặc bên tùy thuộc tổn thương:

+ Ngồi bệnh nhân nghiêng nửa áp xe, xương chết trong khớp và lan ra vùng mông.

+ Ngồi bệnh nhân thẳng nửa áp xe, xương chết trong khớp và lan xuống bẹn hoặc chậu.

2. Vô cảm

- Thuốc là gây tê tủy sống hoặc gây tê ngoài màng cứng.

- Có thể gây mê nội khí quản kèm giãn cơ khi phẫu thuật cần kéo dài hoặc bóc tách nh hình khớp.

3. Kỹ thuật

(Mô tả bệnh bên, ngồi bệnh nhân nghiêng).

- Sát trùng vùng phẫu thuật bằng dung dịch betadine.

- Đặt rạch: rạch da 10cm dọc ngoài sát sau mấu chày nối ra sau hông về phía gai chậu sau trên.

- Liên lạc trực tiếp và tách cân đùi, kéo cơ lưng ngoài, kéo các cơ dính lên trên, rạch bao khớp, tìm áp xe ổ sụn.

- Nửa áp xe bóc tách và lan ra vùng phôi thai thì phẫu thuật nội soi, chỉ cần mở rạch áp xe rồi dùng ngón tay hay thìa nhỏ có thể kiểm tra vào khớp, ổ sụn tổn thương, bệnh nhân.

- Lấy tế bào tổn thương làm xét nghiệm mô bệnh, cấy nấm nuôi cấy tìm vi khuẩn và làm kháng sinh đồ.

- Đặt hai ngón dẫn lưu vào lòng áp xe bệnh nhân, ngón dẫn lưu 7-10 ngày.

- Kiểm tra an toàn vùng phẫu thuật.

- Đóng vết mổ theo các lớp giải phẫu.

- Bóc tách u - lỵ - chân nước.

VI. THEO DÕI VÀ XỬ LÝ TAI BIẾN

1. Theo dõi (l u ý c bi t v i ng i cao tu i)

- M ch, huy t áp, nhi t , nh p th .
- Ch y máu vùng m .
- B i nhi m viêm ph i, viêm ng ti t ni u.

2. X lý

- N u ch y máu: m v t m c m máu.
- Kháng sinh ch ng b i nhi m 5-7 ngày.
- Thu c gi m au.
- Ch ng suy ki t, t ng c ng dinh d ng và s c kháng.
- Xoa bóp v n ng th ng.
- L u ý: dùng thu c ch ng lao y theo phác quy nh ngay sau khi ph u thu t.

PH U THU T N O VIÊM LAO KH P G I

Mã s : IV-23

I. I C NG

Kh p g i là m t kh p l n, ch u l c t i è nhi u, khi b t n th ng lao kh p g i, kh p th ng nhanh chóng b h p và dính, bi n d ng kh p, g p kh p t th x u, ng i b nh au n, ngoài ra t n th ng lao kh p c ng hay sinh m , m hình thành trong kh p, có th lan xu ng c ng chân, khoeo chân, t o thành nh ng b c m l n nh . không b sót t n th ng, c n có ch p c ng h ng t ho c khám xét k l ng c a siêu âm.

II. CH NH

T n th ng lao kh p g i có áp xe, x ng ch t, c n c n o viêm, d n l u, ph i h p v i i u tr n i khoa b ng thu c ch ng lao, s m lo i b lao kh p, gi i quy t tri u ch ng au cho ng i b nh.

III. CH NG CH NH

Ng i b nh có các r i lo n v hô h p, tim m ch c p, r i lo n ch c n ng ông/ch y máu.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Ph u thu t viên n m v ng k thu t m x ng kh p, ch nh hình, x lý tai bi n trong và sau ph u thu t.

- Gây mê viên: gây mê có kinh nghi m, theo dõi ch t ch , t m ng i b nh trong và sau ph u thu t.

2. D ng c

B d ng c ph u thu t chung, b ng b t bó.

3. Ng i b nh

c gi i thích k v cu c ph u thu t và tình hình b nh t t, kh n ng h i ph c t n th ng.

4. H s b nh án

- y theo qui nh: th t c hành chính, cam oan ch p nh n ph u thu t, th thu t và gây mê h i s c.

- Ghi nh n xét v tình tr ng ng i b nh, m c t n th ng, cân nh c kh n ng c t o n kh p hay không (làm arthrodes).

- Các xét nghi m (v máu, n c ti u, i n tim, siêu âm, ...) trong gi i h n cho phép ph u thu t.

- Xquang kh p g i th ng nghiêng th ng quy và ch p c t l p vi tính ho c ch p c ng h ng t kh p g i.

- Xquang ph i th ng quy.

- i u tr b ng thu c ch ng lao tr c ph u thu t ít nh t 2 tu n.

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. T th

Ng i b nh n m ng a.

2. Vô c m

Gây tê t y s ng ho c tê ngoài màng c ng.

3. K thu t

- t ga - rô trên kh p g i 15cm.
- Sát trùng vùng ph u thu t b ng dung d ch betadine.
- ng r ch: r ch da chính gi a kh p g i, kho ng 15cm. C t m t ph n c r ng trong, i xu ng, c t d c theo b trong x ng bánh chè, cách x ng bánh chè l n 1,5cm, xu ng n d i ch bám gân c t u; gi nguyên gân c này. L t x ng bánh chè ra ngoài, b c l kh p, c t l c t ch c bao ho t d ch b lao, n o t ch c viêm, tìm áp xe n o s ch, l y h t x ng viêm.
- R a s ch vùng m nhi u l n b ng ô xy già và betadine.
- t hai ng d n l u polytene vào kh p b m r a, ng d n l u 7-10 ngày.
- Ki m tra an toàn vùng ph u thu t.
- Tháo ga - rô.
- óng v t m theo các l p gi i ph u.
- t kh p t th ch c n ng (g p kh p 10 n 15).
- Có th bó b t ùi - c ng - bàn chân, b t tròn có r ch d c.
- Nh ng tr ng h p t n th ng lao kh p g i kèm các kh i m l n t i kh p ho c lan xu ng c ng chân, thì ch c n chích tháo m , n o viêm, d n l u; n u áp xe ã t v , rò m thì vi c n o rò c ng n gi n do kh p nông.

VI. THEO DÕI VÀ X LÝ TẠI BI N

1. Theo dõi

- M ch, huy t áp, nhi t , nh p th .
- Ch y máu vùng m .
- B i nhi m viêm ph i.
- Tình tr ng bàn và ngón chân trong b t (tê, tím, ...).

2. X lý

- Thu c gi m au, ch ng viêm tích c c.
- N u ch y máu c n xem l i b ng ép và chân cao.
- Kháng sinh ch ng b i nhi m phù h p.
- T ng c ng dinh d ng và s c kháng.
- Xoa bóp v n ng th ng.
- L u ý: dùng thu c ch ng lao y theo phác quy nh ngay sau khi ph u thu t.

PH U THU T N O VIÊM LAO KH P C BÀN CHÂN

Mã s : IV-24

I. I C NG

Kh p c bàn chân là m t kh p l n, ch u l c t ề nhi u, khi b t n th ng lao kh p c bàn chân, kh p th ng nhanh chóng b h p và dính, ng i b nh au và h n ch v n ng kh p, ngoài ra t n th ng lao kh p c ng hay sinh m , m hình thành trong kh p, th ng phá rò dai d ng, s o th ng nh n nhúm và x u. Trong i u tr lao x ng kh p c bàn chân, c bi t là b nh nhân n mu n, vi c lo i b c lao, kh p dính t th hàn kh p t nhiên (hàn 3 kh p: chày - sên, sên - gót, sên - thuy n) c ng ã là t t, không c u toàn.

II. CH NH

T n th ng lao kh p c bàn chân có áp xe, x ng ch t, c n c n o viêm, d n l u, ph i h p v i i u tr n i khoa, s m lo i b lao, gi i quy t tri u ch ng au cho ng i b nh.

III. CH NG CH NH

Ng i b nh có các r i lo n v hô h p, tim m ch c p, r i lo n ch c n ng ông/ch y máu.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Ph u thu t viên n m v ng k thu t m x ng kh p, ch nh hình, x lý tai bi n trong và sau ph u thu t.

- Gây mê viên: gây mê có kinh nghi m, theo dõi ch t ch , t m ng i b nh trong và sau ph u thu t.

2. D ng c

B d ng c ph u thu t trung ph u.

3. Ng i b nh

c gi i thích k v cu c ph u thu t và tình hình b nh t t, kh n ng h i ph c t n th ng.

4. H s b nh án

- y theo qui nh: th t c hành chính, cam oan ch p nh n ph u thu t, th thu t và gây mê h i s c.

- Ghi nh n xét tr c ph u thu t, tình tr ng ng i b nh, m c t n th ng.

- Các xét nghi m (v máu, n c ti u, i n tim, ...) trong gi i h n cho phép ph u thu t.

- Xquang kh p c bàn chân hai bên th ng th ng quy và ch p c t l p vi tính.

- Xquang ph i th ng quy xem có lao ph i ph i h p hay không.
- i u tr b ng thu c ch ng lao tr c ph u thu t ít nh t 2 tu n.

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. T th

Ng i b nh n m ng a.

2. Vô c m

Gây tê t y s ng.

3. K thu t

Có nhi u ng m vào kh p c chân, th ng dùng ng m vào phía tr c ngoài:

- B nh nhân n m ng a. t ga - rô, ph v i riêng cho chân m , kê g i d i c ng chân cho xoay trong nh . S gân c du i dài các ngón tr c c chân và r ch da 10cm bên ngoài gân c này. N u c n, kéo dài ng r ch xu ng phía ngón b n. Tránh làm th ng t n nhánh th n kinh mác nông. Kéo gân c du i dài các ngón và c mác vào trong. Kéo bó m ch th n kinh vào trong. R ch d c bao kh p c chân, b c l kh p ch y - sên. N u mu n n kh p sên - gót thì kéo dài ng r ch da xu ng d i, sau ó m ngang ch T vào kh p Chopart. T ó vào c kh p sên - gót.

- Trên ây mô t ng vào c b n b c l kh p c chân; khi b c l c r i thì vi c n o viêm x ng kh p c làm nh thông l ; th c t các viêm x ng do lao th ng kèm theo các áp xe t bóc tách các ph n m m n t n d i da, t o thành các kh i s ng m m, có th nóng ho c không, ho c rò m ra ngoài, ph u thu t tr nên n gi n h n; ch c n r ch da tr c ti p vào vùng t n th ng, th ng là nh ng i m s ng ph ng rõ ho c qua mi ng v t rò:

- L n l t tách cân c , tách và b c l bao kh p c bàn chân.
- M bao kh p, n o t ch c viêm, tìm áp xe n o s ch.
- Có th có nhi u áp xe, c n tìm k , n o s ch b ng thìa n o.
- N u có x ng ch t c n ph i l y h t.
- L y t ch c t n th ng vùng m làm xét nghi m mô b nh, l y m nuôi c y tìm vi khu n và làm kháng sinh .
- Ki m tra m c h p và dính kh p, n u dính kh p t th x u có th c t b t mô x quanh kh p.
- Lau s ch vùng m b ng ô xy già và betadine.
- Ki m tra an toàn vùng ph u thu t.
- t b c g c, b ng ép.
- Tháo ga rô.

- t kh p c chân t th ch c n ng, làm n p b t.

VI. THEO DÕI VÀ X LÝ TẠI BI N

1. Theo dõi

M ch, huy t áp, nhi t , nh p th .

2. X lý

- Thu c gi m au.
- Kháng sinh ch ng b i nhi m 3-5 ngày.
- Xoa bóp v n ng th ng.
- Th ng không ph i x lý gì c bi t.
- L u ý: dùng thu c ch ng lao y theo phác quy nh ngay sau khi ph u thu t.

PH U THU T N O VIÊM LAO X NG ÒI

Mã s : IV-25

I. I C NG

Lao thân x ng òi ít g p, th ng c phát hi n nh t bào h c ng rò ho c mô b nh khi sinh thi t t n th ng, tuy nhiên vi c m n o viêm lao x ng òi là c n thi t, ph i h p v i i u tr n i khoa s m lo i b t n th ng lao.

II. CH NH

T n th ng lao x ng òi có áp xe, x ng ch t, c n c n o viêm, d n l u.

III. CH NG CH NH

Ng i b nh có các r i lo n v hô h p, tim m ch c p, r i lo n ch c n ng ông/ch y máu.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Ph u thu t viên n m v ng k thu t m x ng kh p, ch nh hình, x lý tai bi n trong và sau ph u thu t.

- Gây mê viên: gây mê có kinh nghi m, theo dõi ch t ch , t m ng i b nh trong và sau ph u thu t.

2. D ng c

B d ng c ph u thu t chung.

3. Ng i b nh

c gi i thích k v cu c ph u thu t và tình hình b nh t t, kh n ng h i ph c t n th ng.

4. H s b nh án

- y theo qui nh: th t c hành chính, cam oan ch p nh n ph u thu t, th thu t và gây mê h i s c.

- Các xét nghi m (v máu, n c ti u, i n tim,...) trong gi i h n cho phép ph u thu t.

- Xquang x ng òi th ng nghiêng th ng quy và ch p c t l p vi tính.

- Xquang ph i xem có t n th ng lao ph i ph i h p hay không.

- i u tr b ng thu c ch ng lao tr c ph u thu t ít nh t 2 tu n.

V. CÁC B C TI NHÀNH

1. T th

Ng i b nh n m t th thu n l i b c l c vùng t n th ng m t cách rõ ràng nh t.

2. Vô c m

Gây tê t y s ng.

3. K thu t

Có nhi u ng m vào x ng ùi; trong lao x ng ch n ng m vào phía ngoài x ng ùi:

- B nh nhân n m ng a, kê cao mông bên m v i m t cái g i. R ch d c m t ngoài ùi, h ng t m u chuy n l n n trên l i c u ngoài c a ùi, dài tùy theo yêu c u. R ch cân theo ng r ch da.

- B c l 1/3 trên ùi t phía ngoài: c t ngang n a sau c a cân ùi, dùng dao i n r ch hình ch L sát x ng tách r i c r ng ngoài; vén c này ra tr c làm l 1/3 trên x ng ùi.

- B c l 1/3 d i x ng ùi t phía ngoài: kéo dài ng r ch da xu ng n l i c Gerdy; r ch cân ùi. Mu n b c l l i c u ngoài ùi thì c n bu c bó m ch trên ngoài c a g i. Lu n ngón tay ch vào d i c r ng ngoài t d i lên, sau ó tách c kh i c r ng ngoài r i kh i màng liên c , làm rõ x ng ùi sâu.

- Trên ây mô t ng vào c b n b c l x ng ùi; khi b c l c r i thì vi c n o viêm x ng làm nh thông l ; th c t các viêm x ng do lao th ng kèm theo các áp xe t bóc tách các ph n m m n t n d i da, ho c rò m ra ngoài, ph u thu t tr nên n gi n h n; ch c n r ch da tr c ti p vào vùng t n th ng ho c qua mi ng v t rò:

- L n l t tách cân c , tách t ch c ng rò và b c l vùng x ng ùi b t n th ng.

- N o s ch t ch c viêm lao b ng th à n o.

- Cân nh c nh ng tr ng h p t n th ng x ng nhi u, ng i cao tu i, loãng x ng có th b g y th phát.

- L y t ch c t n th ng làm xét nghi m mô b nh, l y m nuôi c y vi khu n, làm kháng sinh .

- R a s ch vùng m b ng n c ôxy già và betadine.

- C m máu k vùng m .

- t hai ng d n l u vào lòng viêm d n l u, b m r a, ng d n l u 7-10 ngày.

- Ki m tra an toàn vùng ph u thu t.

- óng v t m theo các l p gi i ph u.

VI. THEO DÕI VÀ X LÝ TẠI BI N

1. Theo dõi

M ch, huy t áp, nhi t , nh p th .

2. X lý

- Thu c gi m au.
- Kháng sinh ch ng b i nhi m 7 ngày.
- Ch ng suy ki t, t ng c ng dinh d ng và s c kháng.
- Xoa bóp v n ng th ng.
- L u ý: dùng thu c ch ng lao y theo phác quy nh ngay sau khi ph u thu t.

PH U THU T N O VIÊM LAO X NG C NG CHÂN

Mã s : IV-26

I. I C NG

X ng c ng chân là m t x ng dài, ch u l c t è nhi u, khi b t n th ng lao x ng c ng chân, c bi t là x ng chày th ng hay có rò m , th m chí l thân x ng chày, i u tr v t th ng r t lâu li n, l i s o x u.

II. CH NH

T n th ng lao x ng c ng chân có áp xe, x ng ch t, c n c n o viêm, d n l u, ph i h p v i i u tr n i khoa, s m lo i b t n th ng lao, gi i quy t tri u ch ng au cho ng i b nh.

III. CH NG CH NH

Ng i b nh có các r i lo n v hô h p, tim m ch c p, r i lo n ch c n ng ông/ch y máu.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Ph u thu t viên n m v ng k thu t m x ng kh p, x lý tai bi n trong và sau ph u thu t.

- Gây mê viên: gây mê có kinh nghi m, theo dõi ch t ch , t m ng i b nh trong và sau ph u thu t.

2. D ng c

B d ng c ph u thu t chung.

3. Ng i b nh

c gi i thích k v cu c ph u thu t và tình hình b nh t t, kh n ng h i ph c t n th ng.

4. H s b nh án

- y theo qui nh: th t c hành chính, cam oan ch p nh n ph u thu t, th thu t và gây mê h i s c.

- Ghi nh n xét tr c ph u thu t v tình tr ng ng i b nh, m c t n th ng.

- Các xét nghi m v máu, n c ti u, i n tim, trong gi i h n cho phép ph u thu t.

- Xquang x ng c ng chân th ng quy và ch p c t l p vi tính x ng c ng chân n u c n.

- Xquang ph i th ng quy.

- i u tr b ng thu c ch ng lao tr c ph u thu t ít nh t 2 tu n.

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. T th

Ng i b nh n m ng a, kê g i d i mông ho c n m nghiêng.

2. Vô c m

Gây tê t y s ng.

3. K thu t

- Sát trùng vùng ph u thu t b ng dung d ch betadine.
- t ga - rô ùi.
- Xoay c ng chân vào trong.
- R ch da d c m t ngoài c ng chân, bên ngoài mào ch y 2cm.
- Kéo các c ra phía ngoài, b c l x ng ch y n màng x ng.
- N o s ch t ch c viêm lao b ng thà n o.
- L y t ch c t n th ng làm xét nghi m mô b nh, nuôi c y tìm vi khu n và làm kháng sinh .
- R a s ch b ng n c ôxy già và betadine.
- C m máu k vùng m .
- t hai ng d n l u polytene vào lòng viêm d n l u, b m r a, ng d n l u 7-10 ngày.
- Ki m tra an toàn vùng ph u thu t.
- Tháo ga rô.
- óng v t m theo các l p gi i ph u.
- Có th ch t b c g c và thay b ng hàng ngày n u v t m không l n.

VI. THEO DÕI VÀ X LÝ TẠI BỊ N

1. Theo dõi

M ch, huy t áp, nhi t , nh p th .

2. X lý

- Thu c gi m au.
- Kháng sinh ch ng b i nhi m 5 n 7 ngày.
- Th ng không có di n bi n gì c bi t ph i x lý.
- L u ý: dùng thu c ch ng lao y theo phác quy nh ngay sau khi ph u thu t.

PH U THU T N O VIÊM LAO X NG BÀN - NGÓN CHÂN

Mã s : IV-27

I. I C NG

X ng bàn - ngón chân g m r t nhi u x ng và kh p nh , khi b t n th ng lao th ng đ có bi n ch ng dính kh p, rò m , au và h n ch v n ng, nh h ng nhi u n vi c il i, sinh ho t c a ng i b nh, ph u thu t n o viêm lao x ng bàn - ngón chân, ph i h p v i i u tr n i khoa b ng thu c ch ng lao là c n thi t.

II. CH NH

T n th ng lao x ng bàn ngón chân có áp xe, x ng ch t, c n c n o viêm, d n l u, s m lo i b lao, gi i quy t tri u ch ng au cho ng i b nh.

III. CH NG CH NH

Ng i b nh có các r i lo n v hô h p, tim m ch c p, r i lo n ch c n ng ông/ch y máu.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Ph u thu t viên n m v ng k thu t m x ng kh p, ch nh hình, x lý tai bi n trong và sau ph u thu t.

- Gây mê viên: gây mê có kinh nghi m, theo dõi ch t ch , t m ng i b nh trong và sau ph u thu t.

2. D ng c

B d ng c ph u thu t trung ph u.

3. Ng i b nh

c gi i thích k v cu c ph u thu t và tình hình b nh t t, kh n ng h i ph c t n th ng.

4. H s b nh án

- y theo qui nh: th t c hành chính, cam oan ch p nh n ph u thu t, th thu t và gây mê h i s c.

- Ghi nh n xét tr c ph u thu t v tình tr ng ng i b nh, m c t n th ng.

- Các xét nghi m v máu, n c ti u, i n tim, trong gi i h n cho phép ph u thu t.

- Xquang x ng bàn - ngón chân th ng nghiêng th ng quy và ch p c t l p vi tính n u c n.

- Xquang ph i th ng quy.

- i u tr b ng thu c ch ng lao tr c ph u thu t ít nh t 2 tu n.

V. CÁC B C TI NHÀNH

1. T th

Ngòi b nh n m t th thu n l i b c l c vùng t n th ng m t cách rõ ràng nh t.

2. Vô c m

Gây tê t y s ng.

3. K thu t

- Sát trùng vùng ph u thu t b ng dung d ch betadine.
- ng r ch: r ch da tr c ti p vào vùng t n th ng ho c qua mi ng v t rò.
- L n l t tách cân c , tách t ch c ng rò và b c l vùng x ng bàn ngón chân b t n th ng.
- N o s ch t ch c viêm lao b ng thìa n o; l u ý khi n o các t ngón có th ch c n làm t i thi u, tránh ho i t ho c c t c t không c n thi t.
- L y t ch c t n th ng làm xét nghi m mô b nh, nuôi c y tìm vi khu n và làm kháng sinh .
- R a s ch vùng m b ng n c ôxy già và betadine.
- C m máu vùng m .
- Ki m tra an toàn vùng ph u thu t.
- t b c g c vào nh ng i m rò ã c n o c m máu, b ng ép, thay b c g c hàng ngày.

VI. THEO DÕI VÀ X LÝ TẠI BI N

1. Theo dõi

M ch, huy t áp, nhi t , nh p th .

2. X lý

- Thu c gi m au.
- Kháng sinh ch ng b i nhi m 3-5 ngày.
- Th ng không có di n bi n gì c bi t ph i x lý.
- L u ý: dùng thu c ch ng lao y theo phác quy nh ngay sau khi ph u thu t.

PH U THU T D N L U ÁP XE L NH TH T L NG DO LAO

Mã s : IV-28

I. I C NG

Là k thu t m , n o vét, d n l u t ch c viêm, áp xe l nh do lao c t s ng vùng l ng - th t l ng. Áp xe l nh do lao c t s ng vùng này th ng là nh ng kh i s ng ph ng, ít khi nóng , d phát hi n trên lâm sàng, hai v trí là i m y u c a th t l ng (t giác th t l ng Grynfeld và tam giác th t l ng Petit). Th ng là các áp xe t c th t l ng ch u cùng bên lan ra phía sau; m t s ít g p do lao kh p s n -m m ngang D11-12 ho c do lao gai sau, cung sau c a các t s ng th t l ng.

II. CH NH

Áp xe l nh do lao c t s ng nh ng ng i b nh có t n th ng lao ph i h p, lao toàn th toàn tr ng y u, không cho phép ph u thu t kéo dài, m c ích là làm thoát l u áp xe, d n l u c ph n l n lao ra ngoài.

III. CH NG CH NH

Ng i b nh có các r i lo n v hô h p, tim m ch c p, r i lo n ch c n ng ông/ch y máu.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Ph u thu t viên n m v ng k thu t m chuyên khoa, x lý tai bi n trong và sau ph u thu t.

- Gây mê viên: gây mê n i khí qu n có kinh nghi m, theo dõi ch t ch , t m ng i b nh trong và sau ph u thu t.

2. D ng c

B d ng c ph u thu t chung.

3. Ng i b nh

c gi i thích k v cu c ph u thu t và tình hình b nh t t, kh n ng h i ph c t n th ng.

4. H s b nh án

- y theo qui nh: th t c hành chính, cam oan ch p nh n ph u thu t, th thu t và gây mê h i s c.

- Ghi nh n xét tr c ph u thu t v tình tr ng ng i b nh, m c t n th ng.

- Các xét nghi m v máu, n c ti u, i n tim, siêu âm trong gi i h n cho phép ph u thu t.

- Xquang c t s ng vùng l ng, th t l ng th ng, nghiêng th ng quy và ch p c t l p vi tính ho c ch p c ng h ng t c t s ng.

- Xquang ph i th ng quy tìm t n th ng lao ph i h p.

- i u tr b ng thu c ch ng lao tr c ph u thu t ít nh t 2 tu n.

V. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

1. Thời gian

Ngón tay bị nhô lên nghiêng sấp 110 độ, vị trí áp xe phía thuôn tiến cho phẩy thuôn viền.

2. Vô cảm

Gây mê ngoài khí quyển hoặc gây mê tĩnh mạch.

3. Kỹ thuật

- Sát trùng vùng phẫu thuật bằng dung dịch betadine.
- Rửa sạch rạch da 5-6cm, chính giữa áp xe.
- Cắt các cơ bám ngón.
- Thông thoáng khe áp xe có thể nhô lên bất kỳ mức độ nào hoặc bám tay, bám kim chích dò. Máu lao thông có màu sắc khác biệt: màu vàng kem, có thể loãng hoặc sệt nhớt sặc, lặn nấc u, vẩy ngứa chít.
- Phẫu thuật viên dùng ngón tay hoặc thìa nạo sạch lòng, có thể kiểm tra sát khuẩn tĩnh mạch.
- Hút hết mủ và tế bào viêm lao, bã u, lấy hết các mảnh xương chít, rửa sạch bằng nước sinh lý, lau rửa bằng nước ôxy già và betadine, cầm máu kỹ vùng mổ.
- Lấy tế bào cấy tĩnh mạch làm xét nghiệm mô bệnh, lấy mủ nuôi cấy tìm vi khuẩn, làm kháng sinh đồ.
- Rửa sạch nhũ u lặn bằng nước muối sinh lý có pha dung dịch betadine.
- Đặt hai ngón dẫn lưu vào lòng áp xe bám rạch, ngón dẫn lưu 7-10 ngày.

- Kiểm tra an toàn vùng phẫu thuật.

- Đóng vết mổ theo các lớp giải phẫu.

VI. THEO DÕI VÀ XỬ LÝ TẠI BỆNH VIỆN

1. Theo dõi (lưu ý các biểu hiện viêm cấp cao tuỷ)

- Mạch, huyết áp, nhiệt độ, nhịp thở.
- Bệnh nhân viêm phổi, viêm màng tim tụy.
- Theo dõi suy kiệt.

2. Xử lý

- Kháng sinh phù hợp chống bệnh nhiễm trùng.
- Tăng cường dinh dưỡng và sức đề kháng.
- Xoa bóp vận động thụ động.
- Lưu ý: dùng thuốc chống lao đúng theo phác đồ ngay sau khi phẫu thuật.

PH U THU T D NL U ÁP XE L NH H CH U DO LAO

Mã s : IV-29

I. I C NG

T n th ng lao c t s ng vùng l ng - th t l ng th ng có áp xe l nh c ái ch u ít ho c nhi u; không ít tr ng h p ng i b nh có nh ng kh i áp xe r t l n, hàng lít m , th m chí vài lít, th ng g p nh ng ng i th tr ng y u, sau , nhi m HIV phát hi n d dàng b ng siêu âm ho c khám lâm sàng v i nh ng áp xe có dung tích l n.

II. CH NH

T n th ng lao c t s ng th t l ng ho c th t l ng - cùng có áp xe l nh l n c ái ch u m t ho c hai bên c n c d n l u, ph i h p v i thu c i u tr n i khoa, gi i quy t tri u ch ng s ng au cho ng i b nh.

III. CH NG CH NH

Ng i b nh có các r i lo n v hô h p, tim m ch c p, r i lo n ch c n ng ông/ch y máu.

IV. CHU NB

1. Ng i th c hi n

- Ph u thu t viên n m v ng k thu t m chuyên khoa, x lý tai bi n trong và sau ph u thu t.

- Gây mê viên: gây mê n i khí qu n có kinh nghi m, theo dõi ch t ch , t m ng i b nh trong và sau ph u thu t.

2. D ng c

B d ng c ph u thu t chung.

3. Ng i b nh

c gi i thích k v cu c ph u thu t và tình hình b nh t t, kh n ng h i ph c t n th ng.

4. H s b nh án

- y theo qui nh: th t c hành chính, cam oan ch p nh n ph u thu t, th thu t và gây mê h i s c.

- Ghi nh n xét tr c ph u thu t v tình tr ng ng i b nh, m c t n th ng.

- Các xét nghi m (v máu, n c ti u, i n tim, siêu âm,...) trong gi i h n cho phép ph u thu t.

- Xquang c t s ng vùng l ng, th t l ng th ng, nghiêng th ng quy và ch p c t l p vi tính ho c ch p c ng h ng t c t s ng.

- Xquang ph i th ng quy tìm t n th ng lao ph i h p.
- i u tr b ng thu c ch ng lao tr c ph u thu t ít nh t 2 tu n.

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. T th

Ng i b nh n m ng a, tùy v trí n i t n th ng mà có th kê thêm m t g i n phía d i b c l vùng m c rõ ràng nh t.

2. Vô c m

Gây mê n i khí qu n ho c gây mê t nh m ch.

3. K thu t

- Sát trùng vùng ph u thu t b ng dung d ch betadine.
- ng r ch: r ch da 6 n 8cm, song song v i cung ùi, cách cung ùi kho ng 4 cm, phía sau cách gai ch u tr c trên 2 cm.
- L n l t r ch cân c chéo l n, c t ngang qua c chéo bé, c t ngang qua c ngang bong.
- Tách và y phúc m c nh nhàng vào phía trong, không rách phúc m c, n u rách thì c n khâu l i ngay.
- Dùng van kéo các thành ph n c a b ng và phúc m c vào phía trong.
- B c l c ái ch u, l u ý m ch ch u g c, ni u qu n c hai bên.
- Thông th ng kh i áp xe có th nh n bi t b ng m t th ng ho c b ng tay, b ng kim ch c dò.
- B c l và m áp xe.
- Hút h t m và t ch c viêm lao, bã u, l y h t các m nh x ng ch t, a m b h ng, n o s ch lòng , lau r a b ng n c ô xy già và betadine, c m máu k vùng m .
- L y t ch c t n th ng làm xét nghi m mô b nh, l y m nuôi c y tìm vi khu n và làm kháng sinh .
- t hai ng d n l u vào lòng áp xe b m r a, ng d n l u 7-10 ngày.
- Ki m tra an toàn vùng ph u thu t.
- óng v t m theo các l p gi i ph u.
- N u áp xe hai bên h ch u thì c n m ti p bên i di n, k thu t nh mô t trên.

VI. THEO DÕI VÀ X LÝ TAI BI N

1. Theo dõi (l u ý c bi t v i ng i cao tu i)

- M ch, huy t áp, nhi t , nh p th .

- Ch y máu vùng m (ít g p).
- B i nhi m viêm ph i, viêm ng ti t ni u.
- Th tr ng suy ki t.

2. X lý

- Kháng sinh phù h p ch ng b i nhi m.
- T ng c ng dinh d ng và s c kháng.
- Xoa bóp v n ng th ng.
- L u ý: dùng thu c ch ng lao y theo phác quy nh ngay sau ph u thu t.

B M R A L A O K H P

Mã s : IV-30

I. NH NGH A

Là m t ng tác góp ph n i u tr sau ph u thu t i v i các lao x ng kh p nh m làm s ch t n th ng lao b ng các dung d ch r a và sát trùng.

II. CH NH

T n th ng lao x ng kh p ã ph u thu t, có d n l u.

III. CH NG CH NH

Không có ch ng ch nh.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

Ph u thu t viên n m v ng c i m lao x ng kh p ã ph u thu t và t d n l u, có th h ng d n cho i u đ ng viên th c hi n k thu t này t i bu ng b nh.

2. D ng c

Dây truy n d ch, b m tiêm 10ml, huy t thanh m n r a, dung d ch betadine.

3. Ng i b nh

c gi i thích k v th thu t.

4. H s b nh án

y theo qui nh.

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. T th

Ng i b nh n m ng a.

2. Vô c m

Không c n.

3. K thu t

- L p m t b dây truy n d ch t chai huy t thanh m n r a có pha betadine 1% vào m t u ng d n l u, nh gi t 40-50 gi t/phút.

- Dung d ch nói trên s c a vào trong lòng áp xe c t s ng ho c kh p và c d n r a b i ng d n l u th hai (b m r a m t chi u).

- K t thúc m i l n b m r a 500ml, n khi n c trong (không có c n m) là t t.

- M i ngày r a m t l n, 5 n 7 ngày thì ng ng b m r a, rút d n l u.

VI. THEO DÕI VÀ X LÝ TAI BI N

Th ng không có di n bi n gì c bi t.

PH U THU T L Y H CH M C TREO TRONG B NG

Mã s : IV-301

I. I C NG

Là m t ng tác m b ng l y h ch trong m c treo ru t làm ch n oán. Hi n nay nhi u c s có trang b ph u thu t n i soi, có th th c hi n k thu t này m t cách thu n l i và t t h n cho ng i b nh.

II. CH NH

T n th ng h ch m c treo: h ch m c treo to, c xác nh trên siêu âm ho c ch p c t l p vi tính, có ch n oán là h ch lao ho c ch a hoàn toàn ch c ch n v ch n oán.

III. CH NG CH NH

Ng i b nh có các r i lo n v hô h p, tim m ch c p, r i lo n ch c n ng ông/ch y máu.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

Ph u thu t viên n m v ng k thu t chuyên khoa.

2. D ng c

B d ng c ph u thu t b ng.

3. Ng i b nh

c gi i thích k v th thu t.

4. H s b nh án

- y theo qui nh (th t c hành chính, cam oan ch p nh n ph u thu t, th thu t và gây mê h i s c).

- Ghi nh n xét tr c ph u thu t v tình tr ng ng i b nh, m c t n th ng.

- Các xét nghi m (v máu, n c ti u, i n tim, siêu âm,...) trong gi i h n cho phép ph u thu t.

- Ch p c t l p vi tính ho c ch p c ng h ng t b ng.

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. T th

Ng i b nh n m ng a.

2. Vô c m

Gây mê n i khí qu n.

3. K thu t

Ngo i Lao

- M b ng ng tr ng gi a, 6cm theo kinh i n.
- Kéo, vén m c n i l n, các quai ru t v phía bên, b c l m c treo ru t.
- Tìm h ch nghi ng ã c xác nh trên siêu âm ho c trên phim ch p c t l p.
- Ph u tích nh nhàng, l y b h ch ra kh i m c treo, g i làm gi i ph u b nh, xét nghi m vi sinh, nuôi c y.
- Th m dò, ki m tra các t ng xem có t n th ng ph i h p hay không, l u ý tìm các h ch khác d c theo ng m ch ch b ng, c t s ng n u có.
- C m máu k vùng m .
- Nên t m t ng d n l u b ng, rút sau 24 gi .
- óng thành b ng theo các l p gi i ph u.

VI. THEO DÕI VÀ X LÝ TAI BI N

Th ng không có gì c bi t.

PH U THU T BÓC TÁCH C T B H CH LAO TO VÙNG C

Mã s : IV-32

I. I C NG

Th c t có th g p m t ho c nhi u h ch lao to vùng c , h ch th ng m m, di ng c; có th có nhi u l a tu i h ch trong cùng m t th i gian i u tr . Thông th ng ng i b nh c i u tr nhi u tháng thu c lao song h ch không nh i, vì c m l y b h ch là c n thi t.

II. CH NH

T n th ng h ch lao to vùng c không áp ng v i i u tr n i khoa.

III. CH NG CH NH

Ng i b nh có các r i lo n v hô h p, tim m ch c p, r i lo n ch c n ng ông/ch y máu.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Ph u thu t viên n m v ng k thu t m chuyên khoa.
- Gây mê viên: gây mê có kinh nghiệm, theo dõi ch t ch , t m ng i b nh trong và sau ph u thu t.

2. D ng c

B d ng c ph u thu t chung.

3. Ng i b nh

c gi i thích k v cu c ph u thu t và tình hình b nh t t, kh n ng h i ph c t n th ng.

4. H s b nh án

- y theo qui nh: th t c hành chính, cam oan ch p nh n ph u thu t, th thu t và gây mê h i s c.
- Ghi nh n xét tr c ph u thu t v tình tr ng ng i b nh, m c t n th ng.
- Các xét nghi m v máu, n c ti u, i n tim, siêu âm, trong gi i h n cho phép ph u thu t.
- Xquang ph i th ng quy tìm t n th ng ph i h p (lao ph i, lao h ch trung th t).
- Siêu âm b ng tìm h ch m c treo, h ch b ng nói chung.
- ã c i u tr thu c lao nhi u tháng.

V. CÁC B C TI NHÀNH

1. T th

Ng i b nh n m ng a, m t quay sang phía bên i di n, b c l vùng c d nh ph u thu t, kê m t g i d i vai cùng bên.

2. Vô c m

Gây mê t nh m ch ho c gây mê n i khí qu n.

3. K thu t

- Sát trùng vùng ph u thu t b ng dung d ch betadine.
- ng r ch: ch n nh ng ng r ch có l i nh t t i p c n vào kh i h ch, tránh c các m ch máu vùng c , có th i tr c ho c i sau c c - òn - ch m, th ng ch n ng r ch ngang theo n p l n c ; do da vùng c d c ng dẫn và di ng nên sau khi r ch da, có th tách cân c theo h ng d c v i các c ch y máu.
- L n l t r ch cân c nông, tách các thành ph n liên quan, b c l d n n v h ch, thông th ng v h ch lao hay b d i nh vào các t ch c xung quanh, g d i nh, bóc tách, t m , nh nhàng, t ng b c cô l p h ch n t n áy c a h ch, c t và l y b h ch.
- C m máu k vùng m b ng dao i n.
- Ki m tra an toàn vùng ph u thu t.
- óng v t m theo các l p gi i ph u.
- Có th bóc tách, c t b nhi u h ch trong m t l n ph u thu t.
- L y h ch làm xét nghi m mô b nh, nuôi c y vi khu n, làm kháng sinh .

VI. THEO DÕI VÀ X LÝ TẠI BI N

1. Theo dõi

M ch, huy t áp, nhi t , nh p th .

2. X lý

- Thu c gi m au.
- Kháng sinh ch ng b i nhi m 3-5 ngày.
- Th ng không ph i x lý gì c bi t.
- L u ý: dùng thu c ch ng lao y theo phác quy nh ngay sau khi ph u thu t.

PH U THU T BÓC TÁCH C T B H CH LAO TO VÙNG NÁCH

Mã s : IV-33

I. I C NG

Th c t có th g p m t ho c nhi u h ch lao to vùng nách, h ch th ng m m, di ng c; có th có nhi u l a tu i h ch trong cùng m t th i gian i u tr . Thông th ng ng i b nh c i u tr nhi u tháng thu c lao song h ch không nh i, vì c m l y b h ch là c n thi t.

II. CH NH

T n th ng h ch lao to vùng nách không áp ng v i i u tr n i khoa.

III. CH NG CH NH

Ng i b nh có các r i lo n v hô h p, tim m ch c p, r i lo n ch c n ng ông/ch y máu.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Ph u thu t viên n m v ng k thu t m chuyên khoa.
- Gây mê viên: gây mê có kinh nghiệm, theo dõi ch t ch , t m ng i b nh trong và sau ph u thu t.

2. D ng c

B d ng c ph u thu t trung ph u.

3. Ng i b nh

c gi i thích k v cu c ph u thu t và tình hình b nh t t, kh n ng h i ph c t n th ng.

4. H s b nh án

- y theo qui nh: th t c hành chính, cam oan ch p nh n ph u thu t, th thu t và gây mê h i s c.
- Ghi nh n xét tr c ph u thu t v tình tr ng ng i b nh, m c t n th ng.
- Các xét nghi m v máu, n c ti u, i n tim, siêu âm, trong gi i h n cho phép ph u thu t.
- Xquang ph i th ng quy tìm t n th ng ph i h p (lao ph i, lao h ch trung th t).
- Siêu âm b ng tìm h ch b ng n u có.
- ã i u tr b ng thu c ch ng lao nhi u tháng.

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. T th

Ng i b nh n m ng a, tay gi ng 90 , b c l vùng nách d nh ph u thu t, kê m t g i d i vai cùng bên.

2. Vô c m

Gây mê t nh m ch ho c gây mê n i khí qu n.

3. K thu t

- Sát trùng vùng ph u thu t b ng dung d ch betadine.
- ng r ch: ch n nh ng ng r ch có l i nh t ti p c n vào kh i h ch, tránh c các m ch máu vùng nách.
- L n l t r ch da, cân nông nách, tách các thành ph n liên quan, b c l d n n v h ch, thông th ng v h ch lao hay b dích vào các t ch c xung quanh, g dích, bóc tách, t ng b c cô l p h ch n t n áy c a h ch, c t và l y b h ch.
- C m máu k vùng m b ng dao i n.
- Ki m tra an toàn vùng ph u thu t.
- óng v t m theo các l p gi i ph u.
- Có th bóc tách, c t b nhi u h ch trong m t l n ph u thu t.
- L y h ch làm xét nghi m mô b nh, nuôi c y vi khu n và làm kháng sinh .

VI. THEO DÕI VÀ X LÝ TAI BI N

1. Theo dõi

M ch, huy t áp, nhi t , nh p th .

2. X lý

- Thu c gi m au.
- Kháng sinh ch ng b i nhi m 3-5 ngày.
- Th ng không ph i x lý gì c bi t.
- L u ý: dùng thu c ch ng lao y theo phác quy nh ngay sau khi ph u thu t.

PH U THU T BÓC TÁCH C T B H CH LAO TO VÙNG B N

Mã s : IV-34

I. I C NG

Th c t có th g p m t ho c nhi u h ch lao to vùng b n, h ch th ng m m, di ng c; có th có nhi u l a tu i h ch trong cùng m t th i gian i u tr . Thông th ng ng i b nh c i u tr nhi u thág thu c lao song h ch không nh i, vì c m l y b h ch là c n thi t.

II. CH NH

T n th ng h ch lao to vùng b n không áp ng v i i u tr n i khoa.

III. CH NG CH NH

Ng i b nh có các r i lo n v hô h p, tim m ch c p, r i lo n ch c n ng ông/ch y máu.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Ph u thu t viên n m v ng k thu t m chuyên khoa.
- Gây mê viên: gây mê có kinh nghi m, theo dõi ch t ch , t m ng i b nh trong và sau ph u thu t.

2. D ng c

B d ng c ph u thu t chung.

3. Ng i b nh

c gi i thích k v cu c ph u thu t và tình hình b nh t t, kh n ng h i ph c t n th ng.

4. H s b nh án

- y theo qui nh: th t c hành chính, cam oan ch p nh n ph u thu t, th thu t và gây mê h i s c.
- Ghi nh n xét tr c ph u thu t v tình tr ng ng i b nh, m c t n th ng.
- Các xét nghi m v máu, n c ti u, i n tim, siêu âm, trong gi i h n cho phép ph u thu t.
- Xquang ph i th ng quy tìm t n th ng ph i h p (lao ph i, lao h ch trung th t).
- Siêu âm b ng tìm t n th ng h ch b ng n u có.
- ã i u tr lao nhi u thág.

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. T th

Ng i b nh n m ng a, b c l vùng b n d nh ph u thu t.

2. Vô c m

Gây mê t nh m ch ho c gây mê n i khí qu n.

3. K thu t

- Sát trùng r ng rãi vùng ph u thu t b ng dung d ch betadine.
- ng r ch: ch n nh ng ng r ch có l i nh t ti p c n vào kh i h ch, tránh c các m ch máu vùng b n.
- L n l t r ch da, cân nông b n, tách các thành ph n liên quan, b c l d n n v h ch, thông th ng v h ch lao hay b dích vào các t ch c xung quanh, g dích, bóc tách, t ng b c c ô l p h ch n t n áy c a h ch, c t và l y b h ch.
- C m máu k vùng m b ng dao i n.
- Ki m tra an toàn vùng ph u thu t.
- óng v t m theo các l p gi i ph u.
- Có th bóc tách, c t b nhi u h ch trong m t l n ph u thu t.
- L y h ch làm xét nghi m mô b nh, nuôi c y tìm vi khu n, làm kháng sinh .

VI. THEO DÕI VÀ X LÝ TẠI BỊ N

1. Theo dõi

M ch, huy t áp, nhi t , nh p th .

2. X lý

- Thu c gi m au.
- Kháng sinh ch ng b i nhi m 3-5 ngày.
- Th ng không ph i x lý gì c bi t.
- L u ý: dùng thu c ch ng lao y theo phác quy nh ngay sau khi ph u thu t.

PH U THU T CH NH HINH
C T B S O X U DO LAO H CH C
Mã s : IV-35

I. I C NG

M t s tr ng h p lao h ch c có rò m , sau khi i u tr kh i b nh lao, v t rò khô, li n mi ng, l i s o dích và x u, ng i b nh có nhu c u th m m , có th ph u thu t g dích, c t b s o. Thông th ng có m t ho c vài v t s o nh ng kính d i l cm; nh ng tr ng h p do ch n th ng, do b ng, s o có di n tích l n c n vá da, chuy n v t da, vv... không c p ây.

II. CH NH

Lao h ch c có v trò l i s o x u ã i u tr y , kh i b nh.

III. CH NG CH NH

Ng i b nh có các r i lo n v hô h p, tim m ch c p.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

Ph u thu t viên n m v ng k thu t chuyên khoa.

2. D ng c

B d ng c ph u thu t chung.

3. Ng i b nh

c gi i thích k v th thu t.

4. H s b nh án

- y theo qui nh th t c hành chính, cam oan ch p nh n ph u thu t, th thu t và gây mê h i s c.

- Ghi nh n xét tr c ph u thu t v tình tr ng ng i b nh, m c t n th ng.

- Các xét nghi m v máu, n c ti u, i n tim trong gi i h n cho phép ph u thu t.

V. CÁC B C TI NHÀNH

1. T th

Ng i b nh n m ng a.

2. Vô c m

Gây tê t i ch . Có th ti n mê ho c gi m au toàn thân t ng c ng khi c n.

3. K thu t

Ngo i Lao

- Tùy v trí v t s o mà có ng r ch da h p lý, th ng là ng song song v i n p l n c .

- C t b s o theo ki u hình múi cam.

- G dính mép da và t ch c d i da c khép sát vào nhau, không b c ng.

- Sát trùng k vùng m .

- Khâu ph c h i v t m , khâu trong da b ng ch t tiêu 5/0 (khâu th m m).

VI. THEO DÕI VÀ X LÝ TAI BI N

Th ng không có gì c bi t.

PH U THU T CH NH HINH
C T B S O X U DO LAO THANH NG C
Mã s : IV-36

I. I C NG

M t s tr ng h p lao thành ng c có rò m , sau khi i u tr kh i b nh lao, v t rò khô, li n mi ng, l i s o dích và x u, ng i b nh có nhu c u th m m , có th ph u thu t gõ dích, c t b s o. Thông th ng có m t ho c vài v t s o nh ng kính d i 1cm; nh ng tr ng h p do ch n th ng, do b ng, s o có di n tích l n c n vá da, chuy n v t da, v.v... không c p ây.

II. CH NH

Lao thành ng c có v t rò l i s o x u, ã i u tr y , kh i b nh.

III. CH NG CH NH

Ng i b nh có các r i lo n v hô h p, tim m ch c p.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

Ph u thu t viên n m v ng k thu t chuyên khoa.

2. D ng c

B d ng c ph u thu t chung.

3. Ng i b nh

c gi i thích k v th thu t.

4. H s b nh án

- y theo qui nh: th t c hành chính, cam oan ch p nh n ph u thu t, th thu t và gây mê h i s c.

- Ghi nh n xét tr c ph u thu t v tình tr ng ng i b nh, m c t n th ng.

- Các xét nghi m v máu, n c ti u, i n tim, trong gi i h n cho phép ph u thu t.

V. CÁC B C TI NHÀNH

1. T th

Ng i b nh n m t th thu n l i b c l t n th ng.

2. Vô c m

Gây tê t i ch . Có th ti n mê ho c gi m au toàn thân khi c n.

3. K thu t

Ngo i Lao

- Tùy vị trí và mục đích của vật sở mà có những rãnh da hợp lý, thường là những song song với các trục.
- Các bộ phận theo hình múi cam.
- Các rãnh mép da và các chốt đai các khớp sát vào nhau, không bị lỏng.
- Các trục không có khe hở.
- Các khớp nối trục, khớp trong đai xích tiêu 5/0 (khớp thông dụng).

VI. THEO DÕI VÀ XỬ LÝ TẠI BỊ N

Thông thường không có gì đặc biệt.

PH U THU T CH NH H ÌNH C T B S O X U C ÁC KH P NGO I BIÊN

Mã s : IV-37

I. I C NG

M t s tr ng h p lao kh p ngo i biên (kh p khu u, c tay, g i, c chân...) có rò m , sau khi i u tr kh i b nh lao, v t rò khô, li n mi ng, l i s o d ÷nh và x u, ng i b nh có nhu c u th m m , có th ph u thu t g ÷ d ÷nh, c t b s o. Thông th ng có m t ho c vài v t s o nh ng kính d i 1cm; nh ng tr ng h p do ch n th ng, do b ng, s o có di n tích l n c n vá da, chuy n v t da, v.v... không c p ây.

II. CH NH

Lao kh p ngo i biên có v t rò l i s o x u, ã i u tr y , kh i b nh.

III. CH NG CH NH

Ng i b nh có các r i lo n v hô h p, tim m ch c p.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

Ph u thu t viên n m v ng k thu t chuyên khoa.

2. D ng c

B d ng c ph u thu t chung.

3. Ng i b nh

c gi i thích k v th thu t.

4. H s b nh án

- y theo qui nh: th t c hành chính, cam oan ch p nh n ph u thu t, th thu t và gây mê h i s c.

- Ghi nh n xét tr c ph u thu t v tình tr ng ng i b nh, m c t n th ng.

- Các xét nghi m v máu, n c ti u, i n tim, trong gi i h n cho phép ph u thu t.

V. CÁC B C TI NHÀNH

1. T th

Ng i b nh n m t th thu n l i b c l t n th ng.

2. Vô c m

Gây tê t i ch .

3. K thu t

Ngo i Lao

- Tùy vị trí và mức độ dính của vết sọc mà có những rãnh da hợp lý, thường là những song song với trục ca chi.
- Cấu tạo theo hình múi cam.
- Góc dính mép da và trục của da các khớp sát vào nhau, không bị cong.
- Sát trùng kỹ thuật.
- Khâu phẫu thuật, khâu trong da với chỉ tiêu 5/0 (khâu thẩm mỹ).

VI. THEO DÕI VÀ XỬ LÝ TẠI BỊ N

Thường không có gì đặc biệt.

PH U THU T N O RÒ H CH LAO VÙNG C

Mã s : IV-3

I. I C NG

Th c t có th g p ng i b nh b lao h ch c v i m t ho c nhi u h ch lao b áp xe hóa, rò m dai đ ng, th ng l i s o x u. Vi c m n o rò ph i h p v i i u tr n i khoa là c n thi t.

II. CH NH

T n th ng h ch lao vùng c rò m .

III. CH NG CH NH

Ng i b nh có các r i lo n v hô h p, tim m ch c p, r i lo n ch c n ng ông/ch y máu.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Ph u thu t viên n m v ng k thu t m chuyên khoa.
- Gây mê viên: gây mê có kinh nghi m, theo dõi ch t ch , t m ng i b nh trong và sau ph u thu t.

2. D ng c

B d ng c ph u thu t trung ph u.

3. Ng i b nh

c gi i thích k v cu c ph u thu t và tình hình b nh t t, kh n ng h i ph c t n th ng.

4. H s b nh án

- y theo qui nh: th t c hành chính, cam oan ch p nh n ph u thu t, th thu t và gây mê h i s c.
- Ghi nh n xét tr c ph u thu t v tình tr ng ng i b nh, m c t n th ng.
- Các xét nghi m v máu, n c ti u, i n tim, trong gi i h n cho phép ph u thu t.
- Xquang ph i th ng quy tìm t n th ng ph i h p (lao ph i, h ch lao trung th t).
- Siêu âm b ng tìm h ch trong b ng n u có.
- ã i u tr thu c lao nhi u thág.

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. T th

Ng i b nh n m ng a, m t quay sang phía bên i di n, b c l vùng c d nh ph u thu t, kê m t g i d i vai cùng bên.

2. Vô c m

Gây mê t nh m ch.

3. K thu t

- Sát trùng vùng ph u thu t b ng dung d ch betadine.
- Dùng thìa n o, n o tr c ti p vào các ng rò, có th m r ng ng rò b ng dao i n n u th y c n thi t.
- L u ý n o n t n áy h ch, tìm các ng thông nhau gi a các h ch b lao và n o s ch, c m máu k .
- R a vùng m b ng n c ôxy già và betadine.
- Ki m tra an toàn vùng ph u thu t.
- Th ng không khâu da.
- t các b c g c nh t m betadine vào các ng rò, hàng ngày thay các b c g c này, trong kho ng 1 tu n.
- Có th n o r t nhi u h ch hai bên c trong m t l n ph u thu t.
- L y t ch c h ch, ng rò làm xét nghi m mô b nh, nuôi c y vi khu n và làm kháng sinh vi khu n.

VI. THEO DÕI VÀ X LÝ TẠI BI N

1. Theo dõi

M ch, huy t áp, nhi t , nh p th .

2. X lý

- Thu c gi m au.
- Kháng sinh ch ng b i nhi m 3-5 ngày.
- Th ng không ph i x lý gì c bi t.
- L u ý: dùng thu c ch ng lao y theo phác quy nh ngay sau khi ph u thu t.

PH U THU T N O RÒ H CH LAO VÙNG NÁCH

Mã s : IV-30

I. I C NG

Th c t có th g p ng i b nh v i m t ho c nhi u h ch lao nách b áp xe hóa, rò m dai d ng, th ng l i s o x u. Vi c m n o rò ph i h p v i i u tr n i khoa là c n thi t.

II. CH NH

T n th ng h ch lao vùng nách rò m .

III. CH NG CH NH

Ng i b nh có các r i lo n v hô h p, tim m ch c p, r i lo n ch c n ng ông/ch y máu.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Ph u thu t viên n m v ng k thu t m chuyên khoa.
- Gây mê viên: gây mê có kinh nghi m, theo dõi ch t ch , t m ng i b nh trong và sau ph u thu t.

2. Ph ng ti n

B d ng c ph u thu t trung ph u.

3. Ng i b nh

c gi i thích k v cu c ph u thu t và tình hình b nh t t, kh n ng h i ph c t n th ng.

4. H s b nh án

- y theo qui nh: th t c hành chính, cam oan ch p nh n ph u thu t, th thu t và gây mê h i s c.
- Ghi nh n xét tr c ph u thu t v tình tr ng ng i b nh, m c t n th ng.
- Các xét nghi m v máu, n c ti u, i n tim, trong gi i h n cho phép ph u thu t.
- Xquang ph i th ng quy tìm t n th ng ph i h p (lao ph i, h ch lao trung th t).
- Siêu âm b ng tìm h ch trong b ng n u có.
- ã i u tr thu c lao nhi u thág.

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. T th

Ng i b nh n m ng a, m t quay sang phía bên i di n, b c l vùng nách d nh ph u thu t, kê m t g i d i vai cùng bên.

2. Vô c m

Gây mê t nh m ch.

3. K thu t

- Sát trùng vùng ph u thu t b ng dung d ch betadine.
- Dùng thìa n o, n o tr c ti p vào các ng rò, có th m r ng ng rò b ng d o i n n u th y c n thi t.
- L u ý n o n t n áy h ch, tìm các ng thông nhau gi a các h ch b lao và n o s ch, c m máu k .
- R a vùng m b ng n c ôxy già và betadine.
- Ki m tra an toàn vùng ph u thu t.
- Th ng không khâu da.
- Có th t các b c g c vào mi ng các v t rò, thay b ng hàng ngày.
- Có th n o r t nhi u h ch hai bên nách trong m t l n ph u thu t.
- L y h ch và t ch c ng rò làm xét nghi m mô b nh, nuôi c y vi khu n và làm kháng sinh vi khu n.

VI. THEO DÕI VÀ X LÝ TẠI B I N

1. Theo dõi

M ch, huy t áp, nhi t , nh p th .

2. X lý

- Thu c gi m au.
- Kháng sinh ch ng b i nhi m 3-5 ngày.
- Th ng không ph i x lý gì c bi t.
- L u ý: dùng thu c ch ng lao y theo phác quy nh ngay sau khi ph u thu t.

PH U THU T N O RÒ H CH LAO VÙNG B N

Mã s : IV-41

I. I C NG

Th c t có th g p ng i b nh v i m t ho c nhi u h ch lao vùng b n b áp xe hóa, rò m dai d ng, th ng l i s o x u. Vi c m n o rò ph i h p v i i u tr n i khoa là c n thi t.

II. CH NH

T n th ng h ch lao vùng b n rò m .

III. CH NG CH NH

Ng i b nh có các r i lo n v hô h p, tim m ch c p, r i lo n ch c n ng ông/ch y máu.

IV. CHU N B

1. Ng i th c hi n

- Ph u thu t viên n m v ng k thu t m chuyên khoa.
- Gây mê viên: gây mê có kinh nghi m, theo dõi ch t ch , t m ng i b nh trong và sau ph u thu t.

2. D ng c

B d ng c ph u thu t trung ph u.

3. Ng i b nh

c gi i thích k v cu c ph u thu t và tình hình b nh t t, kh n ng h i ph c t n th ng.

4. H s b nh án

- y theo qui nh: th t c hành chính, cam oan ch p nh n ph u thu t, th thu t và gây mê h i s c.
- Ghi nh n xét tr c ph u thu t v tình tr ng ng i b nh, m c t n th ng.
- Các xét nghi m v máu, n c ti u, i n tim, trong gi i h n cho phép ph u thu t.
- Xquang ph i th ng quy tìm t n th ng ph i h p (lao ph i, lao h ch trung th t).
- Siêu âm b ng tìm t n th ng h ch n u có.

V. CÁC B C TI N HÀNH

1. T th

Ng i b nh n m ng a, b c l vùng b n d nh ph u thu t.

2. Vô c m

Gây mê t nh m ch.

3. K thu t

- Sát trùng r ng rãi vùng b n b ng dung d ch betadine.
- Dùng thìa n o, n o tr c ti p vào các ng rò, có th m r ng ng rò b ng d o i n n u th y c n thi t.
- L u ý tránh các m ch máu, th n kinh vùng b n.
- N o n t n áy h ch, tìm các ng thông nhau gi a các h ch b lao và n o s ch, c m máu k .
- R a vùng m b ng n c ôxy già và betadine.
- Ki m tra an toàn vùng ph u thu t.
- Th ng không khâu da.
- Có th t các b c g c vào mi ng các v t rò và thay b c g c hàng ngày.
- Có th n o r t nhi u h ch hai bên b n trong m t l n ph u thu t.
- L y h ch và t ch c ng rò làm xét nghi m mô b nh, nuôi c y và làm kháng sinh vi khu n.

VI. THEO DÕI VÀ X LÝ TẠI BI N

1. Theo dõi

M ch, huy t áp, nhi t , nh p th .

2. X lý

- Thu c gi m au.
- Kháng sinh ch ng b i nhi m 3-5 ngày.
- Th ng không ph i x lý gì c bi t.
- L u ý: dùng thu c ch ng lao y theo phác quy nh ngay sau khi ph u thu t.